SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja

Druk nr 1340

S P R A W O Z D A N I E

KOMISJI ODPOWIEDZIALNOŚCI KONSTYTUCYJNEJ

z prac nad wnioskiem wstępnym o pociągnięcie do odpowiedzialności konstytucyjnej przed Trybunałem Stanu byłego Prezesa Rady Ministrów Jarosława Kaczyńskiego.

Marszałek Sejmu, zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o Trybunale Stanu, skierował w dniu 13 lipca 2016 r. powyższy wniosek wstępny do Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej.

Komisja po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, na posiedzeniu Komisji w dniu 9 marca 2017 r. przyjęła sprawozdanie.

Komisja w n o s i o umorzenie postępowania.

Komisja – zgodnie z art. 9g ust. 4 ustawy o Trybunale Stanu – przedstawia wniosek mniejszości posła Roberta Kropiwnickiego.

Komisja – zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o Trybunale Stanu – wnosi o doręczenie odpisu sprawozdania i wniosku mniejszości wszystkim posłom wraz z informacją, że akta sprawy są dostępne w Sekretariacie Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej.

Warszawa, dnia 9 marca 2017 r.

Przewodnicząca Komisji
i Sprawozdawca

(-)Iwona Arent

Sprawozdanie

Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej

z przeprowadzonego postępowania w sprawie wniosku wstępnego z dnia 19 listopada 2012 r. o pociągnięcie do odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu byłego Prezesa Rady Ministrów Jarosława Kaczyńskiego

z wnioskiem Komisji o umorzenie przez Sejm postępowania w sprawie pociągnięcia do odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu Prezesa Rady Ministrów Jarosława Kaczyńskiego

I.

Informacja o wniosku wstępnym

W dniu 19 listopada 2012 r. grupa posłów skierowała do Marszałka Sejmu wniosek wstępny o pociągnięcie do odpowiedzialności konstytucyjnej przed Trybunałem Stanu byłego Prezesa Rady Ministrów Jarosława Kaczyńskiego. Wniosek został podpisany przez 148 posłów, reprezentantem wnioskodawców był poseł Jerzy Kozdroń. Wniosek o pociągnięcie do odpowiedzialności konstytucyjnej byłego Prezesa Rady Ministrów Jarosława Kaczyńskiego, zawierał zarzuty, że osoba objęta wnioskiem w okresie od 10 lipca 2006 r. do 16 listopada 2007 r., pełniąc funkcję Prezesa Rady Ministrów:

1) w dniu 11 września 2006 r. w Warszawie, działając w celu uniemożliwienia działalności politycznej i społecznej przeciwników politycznych partii Prawo i Sprawiedliwość poprzez usiłowanie wykazania, iż w polskim życiu politycznym, społecznym i gospodarczym funkcjonuje rzekoma sieć powiązań polityczno-biznesowo-towarzyskich o charakterze przestępczym (tzw. „układ"), wydał zarządzenie nr 138 w sprawie Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej, nadające Ministrowi Sprawiedliwości – Prokuratorowi Generalnemu uprawnienia zwierzchnie względem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komendanta Głównego Policji, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, polegające na żądaniu udzielenia informacji o podejmowanych działaniach i wydawaniu powyższym organom wiążących poleceń, co stanowi naruszenie art. 2, art. 7 i art. 149 ust. 1 zdanie 2 Konstytucji RP, art. 34 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. 2003, Nr 24, poz. 199 ze zm.), art. 24 ust. 1, art. 29 ust. 1 i 4 oraz art. 36 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. Nr 65, poz. 437 ze zm.);
2) w dniu 19 kwietnia 2007 r. w Warszawie, działając w celu uniemożliwienia działalności politycznej i społecznej przeciwników politycznych partii Prawo i Sprawiedliwość poprzez

usiłowanie wykazania, iż w polskim życiu politycznym, społecznym i gospodarczym funkcjonuje rzekoma sieć powiązań polityczno-biznesowo-towarzyskich o charakterze przestępczym (tzw. „układ"), wydał zarządzenie nr 40 w sprawie Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Kryminalnej, nadające Ministrowi Sprawiedliwości – Prokuratorowi Generalnemu uprawnienia zwierzchnie względem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komendanta Głównego Policji, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, polegające na żądaniu udzielenia informacji o podejmowanych działaniach i wydawaniu powyższym organom wiążących poleceń, co stanowi naruszenie art. 2, art. 7 i art. 149 ust. 1 zdanie 2 Konstytucji RP, art. 34 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. 2003, Nr 24, poz. 199 ze zm.), art. 24 ust. 1, art. 29 ust. 1 i 4 oraz art. 36 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. Nr 65, poz. 437 ze zm.).

3) w dniach 26 lutego 2007 r. oraz 27 marca 2007 r., w budynku Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, nie dopełnił obowiązków jako Prezes Rady Ministrów w ten sposób, iż inicjował oraz brał udział w nieformalnych spotkaniach z udziałem funkcjonariuszy publicznych podległych Ministrowi Sprawiedliwości – Prokuratorowi Generalnemu oraz przedstawicieli kierownictwa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Centralnego Biura Antykorupcyjnego, w toku których zapadały decyzje procesowe w sprawach prowadzonych przez właściwe jednostki prokuratury z pominięciem prokuratorów prowadzących postępowania przygotowawcze w tych sprawach, a zatem z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, przepisów Kodeksu postępowania karnego oraz art. 5 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów, działając na szkodę interesu publicznego w postaci dobra wymiaru sprawiedliwości oraz prawidłowości toku postępowania karnego w sprawie V Ds. 25/06, a zatem popełnił czyn, o którym mowa w art. 231 § 1 Kodeksu karnego.

Marszałek Sejmu VII kadencji skierowała do Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej pismo z dnia 11 stycznia 2013 r. z zapytaniem, czy wniosek ten jest kompletny i odpowiada warunkom określonym w ustawie z dnia 26 marca 1982 r. o Trybunale Stanu (Dz.U. 1982 nr 11 poz. 84 ze zm.). Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej Sejmu VII kadencji w dniu 22 lutego 2013 r. (pos. nr 16), po zasięgnięciu opinii ekspertów z Biura Analiz Sejmowych oraz wobec treści przepisów ustawy o Trybunale Stanu i Kodeksu postępowania karnego wskazała, zgodnie z art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o Trybunale Stanu na konieczność uzupełnienia wniosku zgodnie z warunkami określonym w art. 6 ust. 5 ustawy o Trybunale Stanu z dnia 26 marca 1982 r. poprzez:

1) sprecyzowanie zarzutu opisanego w punkcie 3 wstępnego wniosku poprzez wskazanie rodzaju naruszonego interesu, o którym mowa w art. 231 § 1 Kodeksu karnego (interes publiczny lub prywatny);

2) wskazanie w zarzutach określonych w pkt 1 i 2 informacji co do miejsca popełnienia czynu, względnie w wypadku braku takiej możliwości, przybliżonego miejsca popełnienia czynu lub informacji o niemożności jego ustalenia, np. poprzez wskazanie, że czyn został popełniony w miejscu nieustalonym (art. 6 ust. 5 ustawy o Trybunale Stanu w zw. z art. 332 § 1 pkt 2Kodeksu postępowania karnego);
3) wskazanie poszczególnych dowodów, na których opiera się wstępny wniosek (art. 6 ust. 5 ustawy o Trybunale Stanu w zw. art. 332 § 2 k.p.k.);
4) złożenie listy osób, których wezwania przed Komisję Odpowiedzialności Konstytucyjnej wnioskodawcy żądają (art. 6 ust. 5 ustawy o Trybunale Stanu w zw. z art. 333 § 1 pkt 1 k.p.k.) oraz wykazu innych dowodów, których przeprowadzenia przez Komisję Odpowiedzialności Konstytucyjnej domagają się wnioskodawcy (art. 6 ust. 5 ustawy o Trybunale Stanu w zw. z art. 333 § 1 pkt 2 k.p.k.);
5) przedłożenie odrębnej listy adresów osób, których wezwania przed Komisję Odpowiedzialności Konstytucyjnej wnioskodawcy żądają (art. 6 ust. 5 ustawy o Trybunale Stanu w zw. z art. 333 § 3 k.p.k.).

Marszałek Sejmu wezwała wnioskodawców do uzupełnienia wniosku wstępnego. Wnioskodawcy w dniu 22 marca 2013 r. złożyli do Marszałek Sejmu wniosek uzupełniony w zakresie wskazanych braków, precyzując zarzut opisany w pkt 3 wniosku, wskazując miejsce popełnienia przestępstwa i dołączając listę osób, których wezwania żądali wnioskodawcy oraz wskazując dowody, których przeprowadzenia wnioskodawcy się domagali. Wniosek w wersji uzupełnionej doręczony został Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej w dniu 26 kwietnia 2013 r.

Wniosek poddany został ponownej ocenie pod względem kompletności i spełnienia wymogów ustawowych określonych w art. 6 ust. 5 ustawy o Trybunale Stanu i art. 332 § 1 pkt 2 k.p.k. oraz art. 333 § 1 i 3 k.p.k. W opinii wydanej przez eksperta Biura Analiz Sejmowych w sprawie spełnienia wymogów formalnych wstępnych wniosków (w sprawie dotyczącej byłego Prezesa Rady Ministrów Jarosława Kaczyńskiego oraz drugiego wniosku wstępnego – w sprawie dotyczącej byłego Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego Zbigniewa Ziobry), wniosek wstępny o pociągnięcie do odpowiedzialności Jarosława Kaczyńskiego nadal nie zawierał wskazania, z jakich dowodów wnioskodawcy wywodzą ustalenia faktyczne, które dały podstawę do sformułowania zarzutów. Wnioski o przeprowadzenie dowodów nie zawierały zatem tez dowodowych, które zgodnie z art. 169 § 1 k.p.k. w związku z art. 18 ust. 2 ustawy o Trybunale Stanu wskazywałyby okoliczności, które mają być udowodnione; w przypadku wstępnego wniosku określenie tezy dowodowej powinno nastąpić przez wskazanie w treści uzasadnienia określonych faktów i powiązanie ich z poszczególnymi dowodami, które – w ocenie wnioskodawców – wskazują na takie ustalenia faktyczne. W ekspertyzie zawarta została jednocześnie konkluzja, że brak ten nie dyskwalifikuje wniosku (Opinia w sprawie spełnienia wymogów formalnych poprawionych wstępnych wniosków o pociągnięcie do

odpowiedzialności konstytucyjnej przed Trybunałem Stanu byłego Prezesa Rady Ministrów Jarosława Kaczyńskiego oraz byłego Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego z dnia 10 kwietnia 2013 r., autorstwa dr hab. Andrzeja Sakowicza, eksperta do spraw legislacji BAS, s. 3).

Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej doręczyła wniosek wstępny osobie objętej wnioskiem. Były Prezes Rady Ministrów Jarosław Kaczyński ustanowił obrońcę – posła Janusza Wojciechowskiego, wykonującego zawód adwokata. W toku postępowania prowadzonego przed Komisją Odpowiedzialności Konstytucyjnej osoba objęta wnioskiem zmieniła obrońcę, adw. Janusza Wojciechowskiego zastąpił poseł Waldemar Buda, wykonujący zawód radcy prawnego.
Obrońcy Jarosława Kaczyńskiego doręczono odpis wniosku wstępnego.

II.
Zagadnienia formalne

Obrońca osoby objętej wnioskiem złożył pismo, w którym zajął stanowisko wobec zarzutów, podnosząc ich bezzasadność oraz podniósł, że postępowanie przed Komisją Odpowiedzialności Konstytucyjnej nie zostało formalnie wszczęte, wbrew wymogom Kodeksu postępowania karnego, stosowanego zgodnie z treścią art. 18 ust 2 ustawy o Trybunale Stanu, w postępowaniu przed Komisją Odpowiedzialności Konstytucyjnej, o ile ustawa o Trybunale Stanu nie stanowi inaczej.

Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej Sejmu VII kadencji na posiedzeniach nr 38, 40 i 42 w dniach: 12 września 2013 r., 9 października 2013 r. oraz 6 listopada 2013 r. zapoznawała się ze stanowiskiem osoby objętej wnioskiem – na posiedzenia te wzywany był Jarosław Kaczyński w celu złożenia wyjaśnień i zajęcia stanowiska co do zarzutów. Jarosław Kaczyński nie stawił się na posiedzenia, zaś obrońca Jarosława Kaczyńskiego, adw. Janusz Wojciechowski podczas tych posiedzeń zgłaszał zarzut braku formalnego wszczęcia postępowania przed Komisją, powołując się na przedstawioną opinię prawną prof. Piotra Kruszyńskiego i dr Beaty Bieńkowskiej, zawierającą konkluzję o konieczności formalnego wszczęcia postępowania przez Komisję Odpowiedzialności Konstytucyjnej. Przewodniczący Komisji wystąpił o sporządzenie opinii na temat wykładni art. 7 ustawy o Trybunale Stanu, w której wyrażono pogląd, iż zwrot „wszczyna postępowanie" nie oznacza konieczności podejmowania przez Komisję formalnej decyzji procesowej.

Komisja mimo to podjęła w dniu 12 września 2013 r. uchwałę o treści: „Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej potwierdza, że w dniu 9 maja 2013 r. wszczęła postępowanie wobec Jarosława Kaczyńskiego o pociągnięcie do odpowiedzialności konstytucyjnej przed Trybunałem Stanu". Nie doszło zatem do formalnego wszczęcia postępowania, natomiast doszło do podjęcia uchwały o tym, że postępowanie zostało wszczęte. Forma taka nie jest znana polskiemu prawu parlamentarnemu, a Komisja w obecnym składzie uznaje, że nie było podstaw do przyjęcia takiej uchwały na podstawie ustawy o Trybunale Stanu, ani na gruncie procedury karnej. Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej Sejmu VIII kadencji stoi jednak na stanowisku zaprezentowanym

w opinii ekspertów BAS, że treść art. 7 ustawy o Trybunale Stanu, zgodnie z którym Marszałek Sejmu kieruje wniosek do Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej, która wszczyna postępowanie, oznacza, że Komisja jest zobligowana takie postępowanie wszcząć, nie może natomiast podjąć innej decyzji procesowej. Wynika to także z norm Regulaminu Sejmu. Zgodnie bowiem z art. 127 Regulaminu Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej rozpatruje wstępne wnioski o pociągnięcie do odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu, a w myśl art. 128 ust. 2 Komisja (Odpowiedzialności Konstytucyjnej), po wstępnym zapoznaniu się ze zgłoszonymi zarzutami oraz wyjaśnieniami i wnioskami osoby objętej zarzutami, określa zakres i sposób przeprowadzenia postępowania dowodowego.

Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej jest zatem organem o uprawnieniach procesowych, ale jej pozycja jako komisji sejmowej wskazuje, że jest organem pomocniczym Sejmu, stąd też nie może podejmować innej decyzji niż ta, która została w sprawie wniosku podjęta przez Marszałka Sejmu. To Marszałek, jako osoba reprezentująca Sejm i organ kierowniczy przeprowadza wstępną kontrolę wniosku pod kątem spełnienia wymogów, o których mowa w art. 6 ust. 5 ustawy o Trybunale Stanu. O ile wniosek wstępny nie odpowiada tym wymogom, to Marszałek Sejmu na podstawie art. 6 ust. 6 ustawy o Trybunale Stanu – działając w uzgodnieniu z Prezydium Sejmu i po zasięgnięciu opinii Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej – wzywa reprezentanta wnioskodawców do uzupełnienia wniosku, wskazując zakres uzupełnienia. Sytuacja taka miała miejsce w sprawie rozpoznawanego wniosku. W trybie postępowania przed Komisją Odpowiedzialności Konstytucyjnej nie ma jednak podstaw do autonomicznego podejmowania decyzji o wszczęciu lub odmowie wszczęcia postępowania, jak ma to miejsce w procedurze karnej, do której posiłkowo odwołują się reguły postępowania przed Komisją. Kwestia ta jest przedmiotem regulacji ustawy o Trybunale Stanu w sposób, który nie budzi wątpliwości i jest odrębny od procedury karnej ze względu nie tylko na wyraźne brzmienie art. 6 ust. 5 i 6 ustawy o Trybunale Stanu, ale także pozycję ustrojową komisji sejmowej regulowaną Konstytucją RP (art. 110) oraz prawem parlamentarnym.

Zgodnie z art. 17 Regulaminu Sejmu Komisje sejmowe są organami powołanymi do: 1) rozpatrywania i przygotowywania spraw stanowiących przedmiot prac Sejmu, 2) wyrażania opinii w sprawach przekazanych pod ich obrady przez Sejm, Marszałka Sejmu lub Prezydium Sejmu. Komisje sejmowe są nadto organami kontroli sejmowej w zakresie określonym Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej i ustawami. Komisje są zatem organem wewnętrznym o charakterze pomocniczym i opiniodawczym i są podporządkowane Sejmowi.

Dotychczasowa praktyka procedowania z wnioskami, jakie do Komisji były kierowane jednoznacznie wskazuje, że wszczęcie postępowania następuje ex lege, po otrzymaniu wniosku od Marszałka Sejmu.

Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej Sejmu VIII kadencji, nie odnosząc się do treści wyżej zacytowanej uchwały, nie podzieliła zatem poglądu obrońcy o konieczności formalnego

wszczęcia postępowania w sprawie rozpoznania wniosku wstępnego, uznając argumentację zawartą w opinii BAS za wyjaśniającą tę kwestię w sposób wystarczający i kontynuowała postępowanie dowodowe bez podejmowania w drodze uchwały decyzji o wszczęciu postępowania.

Postępowanie w sprawie wniosku wstępnego o pociągnięcie do odpowiedzialności konstytucyjnej przed Trybunałem Stanu byłego Prezesa Rady Ministrów Jarosława Kaczyńskiego toczyło się w Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej Sejmu VII kadencji i nie zostało zakończone przed upływem kadencji. W związku z powyższym, na mocy art. 13a ust. 1 ustawy o Trybunale Stanu postępowanie w tej sprawie toczyło się nadal po rozpoczęciu VIII kadencji Sejmu.

Pojawiła się zatem z początkiem kadencji kwestia udziału w pracach komisji wnioskodawców oraz obrońcy osoby objętej wnioskiem. Na wniosek Przewodniczącej Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej Biuro Analiz Sejmowych sporządziło opinię na temat roli przedstawiciela wnioskodawców w postępowaniu Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej, zainicjowanym wstępnym wnioskiem o pociągnięcie do odpowiedzialności. W opinii sformułowana została konkluzja, że zakończenie kadencji Sejmu, w którym zainicjowane zostało postępowanie Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej z natury rzeczy finalizuje możliwość wykonywania mandatu poselskiego i powoduje, że przestaje istnieć wnioskodawca, który zainicjował postępowanie. Mimo braku wnioskodawcy i jego reprezentanta ustawa nakazuje kontynuację postępowania przez Komisję Odpowiedzialności Konstytucyjnej powołaną przez Sejm nowej kadencji. Oznacza to w konsekwencji, że postępowanie takie toczy się dalej już bez udziału wnioskodawcy. Postępowanie to nie ma charakteru kontradyktoryjnego, w którym występują strony, a przedstawiciel wnioskodawcy nie może być utożsamiany z oskarżycielem, którego zadaniem byłoby popieranie wniosku i merytoryczny udział w postępowaniu dowodowym (składanie wniosków, zadawanie pytań świadkom itp.). Komisja jest bowiem organem procesowym działającym w warunkach inkwizycyjności, o charakterze zbliżonym do organu prowadzącego postępowanie przygotowawcze w postępowaniu karnym, zatem samodzielnie i autonomicznie ustala zakres i sposób przeprowadzenia postępowania dowodowego.

Doszło także do zmiany obrońcy osoby objętej wnioskiem. Obrońca ustanowiony przez osobę objętą wnioskiem, Janusz Wojciechowski utracił możliwość wykonywania funkcji obrońcy, nie prowadzi bowiem już działalności adwokackiej – jest audytorem Europejskiego Trybunału Obrachunkowego. Z tego względu, po wpłynięciu od Marszałka Sejmu wniosku wstępnego do Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej Sejmu VII kadencji, Jarosław Kaczyński ustanowił nowego obrońcę, którym został radca prawny Waldemar Buda.

Nowy obrońca Jarosława Kaczyńskiego w dniu 29 listopada 2016 r. złożył pismo procesowe, w którym ustosunkował się do postawionych zarzutów, wniosków dowodowych i kwestii formalnych (wszczęcia postępowania). Podtrzymał stanowisko dotychczas zajmowane przez osobę objętą wnioskiem oraz poprzedniego obrońcę, wnosząc o umorzenie postępowania w sprawie wniosku wstępnego. Wniósł również o oddalenie zgłoszonych wniosków dowodowych.

Jarosław Kaczyński także osobiście ustosunkował się do wniosku wstępnego pismem z dnia 12 grudnia 2016 r., w którym oświadczył, że wszystkie formułowane wobec niego zarzuty są pozbawione podstaw faktycznych i prawnych, jak również przyłączył się do wszystkich argumentów, twierdzeń i wniosków złożonych przez jego obrońcę w toku postępowania przed Komisją Odpowiedzialności Konstytucyjnej. Osoba objęta wnioskiem oświadczyła ponadto, że rezygnuje z przysługującego jej prawa do złożenia wyjaśnień przed Komisją, gdyż uznała ich złożenie za całkowicie zbędne z uwagi na oczywistą niezasadność postawionych zarzutów.

III.

Informacja o przeprowadzonym postępowaniu i zebranych dowodach.

Wniosek wstępny w wersji uzupełnionej i złożony do Marszałka Sejmu w dniu 22 marca 2013 r. zawierał wnioski dowodowe o przesłuchanie w charakterze świadków:

1) Janusza Kaczmarka – Prokuratora Krajowego, a później Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w czasie objętym zarzutami na okoliczność powołania i funkcjonowania Międzyresortowego Zespołu do spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej oraz Międzyresortowego Zespołu do spraw Zwalczania Przestępczości Kryminalnej oraz roli, jaką w ww. Zespołach pełnił Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro, a także charakteru i treści nieformalnych spotkań organizowanych przez Jarosława Kaczyńskiego;
2) Konrada Kornatowskiego – byłego Komendanta Głównego Policji – na okoliczność powołania i funkcjonowania Międzyresortowego Zespołu do spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej oraz Międzyresortowego Zespołu do spraw Zwalczania Przestępczości Kryminalnej oraz roli, jaką w ww. Zespołach pełnił Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro, a także charakteru i treści nieformalnych spotkań organizowanych przez Jarosława Kaczyńskiego;
3) Jarosława Marca – ówczesnego szefa Centralnego Biura Śledczego – na okoliczność powołania i funkcjonowania Międzyresortowego Zespołu do spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej oraz Międzyresortowego Zespołu do spraw Zwalczania Przestępczości Kryminalnej oraz roli, jaką w ww. Zespołach pełnił Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro, a także charakteru i treści nieformalnych spotkań organizowanych przez Jarosława Kaczyńskiego;
4) Romana Giertycha – ówczesnego wicepremiera i Ministra Edukacji Narodowej – na okoliczność powołania i funkcjonowania Międzyresortowego Zespołu do spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej oraz Międzyresortowego Zespołu do spraw Zwalczania Przestępczości Kryminalnej oraz roli, jaką w ww. Zespołach pełnił Minister Sprawiedliwości

– Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro, a także charakteru i treści nieformalnych spotkań organizowanych przez Jarosława Kaczyńskiego.

Jako pozostałe dowody wnioskodawcy wskazali:

1) zarządzenie Prezesa Rady Ministrów nr 138 w sprawie Międzyresortowego Zespołu do spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej z dnia 11 września 2006 r.;
2) zarządzenie Prezesa Rady Ministrów nr 40 w sprawie Międzyresortowego Zespołu do spraw Zwalczania Przestępczości Kryminalnej z dnia 19 kwietnia 2007 r.;
3) protokoły przesłuchań Janusza Kaczmarka, Konrada Kornatowskiego, Jarosława Marca w postępowaniu V Ds. 62/07 Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze;
4) protokoły przesłuchań Janusza Kaczmarka i Konrada Kornatowskiego złożone przed Komisją ds. Służb Specjalnych Sejmu RP V kadencji;
5) protokoły przesłuchań Janusza Kaczmarka i Konrada Kornatowskiego przed Komisją Śledczą ds. nielegalnego wywierania wpływu przez członków Rady Ministrów, Komendanta Głównego Policji, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego na funkcjonariuszy Policji, Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, prokuratorów i osoby pełniące funkcje w organach wymiaru sprawiedliwości w celu wymuszenia przekroczenia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków;
6) protokoły przesłuchania Janusza Kaczmarka i Konrada Kornatowskiego przed Komisją Śledczą do zbadania okoliczności tragicznej śmierci byłej posłanki Barbary Blidy;
7) sprawozdanie Komisji Śledczej ds. nielegalnego wywierania wpływu przez członków Rady Ministrów, Komendanta Głównego Policji, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego na funkcjonariuszy Policji, Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, prokuratorów i osoby pełniące funkcje w organach wymiaru sprawiedliwości w celu wymuszenia przekroczenia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków;
8) sprawozdanie Komisji Śledczej do zbadania okoliczności tragicznej śmierci byłej posłanki Barbary Blidy.

Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej Sejmu VII kadencji podczas 44. posiedzenia w dniu 21 listopada 2013 r. określiła zakres postępowania dowodowego do przeprowadzenia w sprawie wniosku wstępnego o pociągnięcie do odpowiedzialności konstytucyjnej Jarosława Kaczyńskiego, wskazując potrzebę przesłuchania Janusza Kaczmarka, ówczesnego Prokuratora Krajowego, a później Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Konrada Kornatowskiego, ówczesnego Komendanta Głównego Policji, a także Jarosława Marca, wówczas szefa Centralnego Biura Śledczego i Zbigniewa Derdziuka (który miał być sekretarzem Zespołów, których powołania dotyczą zarzuty).

Przegłosowano również wniosek członka Komisji o przesłuchanie w charakterze świadka Kazimierza Marcinkiewicza. Komisja Sejmu VII kadencji zdecydowała także, że świadkowie przesłuchiwani będą odrębnie, na okoliczność każdego prowadzonego postępowania w sprawie wniosku wstępnego o pociągnięcie do odpowiedzialności konstytucyjnej Jarosława Kaczyńskiego i Zbigniewa Ziobry.

Jeszcze przed wskazaniem zakresu postępowania dowodowego, podczas posiedzenia nr 43 w dniu 7 listopada 2013 r. Komisja przeprowadziła dowód z przesłuchania w charakterze świadka Romana Giertycha (protokół przesłuchania – załącznik nr 1 do sprawozdania).

Podczas posiedzenia nr 58 w dniu 11 września 2014 r. przesłuchany przed Komisją został w charakterze świadka Konrad Kornatowski (protokół przesłuchania – zał. nr 2).

Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej Sejmu VIII kadencji podczas posiedzenia w dniu 12 grudnia 2016 r. przegłosowała stanowisko o oddaleniu pozostałych wniosków dowodowych i zamknęła postępowanie dowodowe w sprawie wniosku wstępnego o pociągnięcie do odpowiedzialności byłego Prezesa Rady Ministrów Jarosława Kaczyńskiego przed Trybunałem Stanu.

IV.

Wniosek Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej

Na podstawie zebranego w trakcie postępowania materiału dowodowego i wobec treści stawianych zarzutów zawartych we wniosku wstępnym Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej uznała, że były Prezes Rady Ministrów Jarosław Kaczyński nie popełnił zarzucanych mu czynów, to jest naruszenia art. 2, art. 7 i art. 149 ust. 1 zdanie 2 Konstytucji RP, art. 34 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. 2003, Nr 24, poz. 199 ze zm.), art. 24 ust. 1, art. 29 ust. 1 i 4 oraz art. 36 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. Nr 65, poz. 437 ze zm.) poprzez wydanie wskazanych: zarządzenia nr 138 w sprawie Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej oraz zarządzenia nr 40 w sprawie Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Kryminalnej. Komisja uznała także, że osoba objęta wnioskiem nie popełniła przestępstwa zarzucanego w pkt 3 wniosku wstępnego polegającego na niedopełnieniu obowiązków Prezesa Rady Ministrów poprzez inicjowanie oraz udział w nieformalnych spotkaniach z udziałem funkcjonariuszy publicznych podległych Ministrowi Sprawiedliwości – Prokuratorowi Generalnemu oraz przedstawicieli kierownictwa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Centralnego Biura Antykorupcyjnego, w toku których zapadały decyzje procesowe w sprawach prowadzonych przez właściwe jednostki Prokuratury z pominięciem prokuratorów prowadzących postępowania przygotowawcze w tych sprawach z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, przepisów Kodeksu postępowania karnego oraz art. 5 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów, działając na szkodę interesu publicznego w postaci dobra wymiaru sprawiedliwości oraz prawidłowości toku

postępowania karnego w sprawie V Ds. 25/06, który to czyn wypełniałby znamiona czynu zabronionego, o którym mowa w art. 231 § 1 Kodeksu karnego.

W związku z powyższym Komisja wnosi o podjęcie przez Sejm uchwały o umorzeniu postępowania wobec byłego Prezesa Rady Ministrów Jarosława Kaczyńskiego.

UZASADNIENIE WNIOSKU O UMORZENIE POSTĘPOWANIA

Działania Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej uregulowane w ustawie o Trybunale Stanu, a w sprawach nieuregulowanych tą ustawą – w Kodeksie postępowania karnego i w kwestiach organizacyjno-technicznych funkcjonowania Komisji w Regulaminie Sejmu, stanowią stadium postępowania przygotowawczego i mają zmierzać wyłącznie do zbadania zasadności sformułowanych we wniosku wstępnym zarzutów uzasadniających pociągnięcie do odpowiedzialności konstytucyjnej lub karnej (J. Grajewski, Warunki ustawowe i wymogi formalne wstępnego wniosku o pociągnięcie do odpowiedzialności konstytucyjnej przed Trybunałem Stanu, „Przegląd Sejmowy" 2003, nr 1, s. 16). Celem postępowania jest zatem ustalenie, czy został popełniony czyn, o którym mowa we wniosku i czy stanowi on delikt konstytucyjny, ewentualnie przestępstwo, jak również wyjaśnienie okoliczności jego popełnienia. Komisja nie jest uprawniona do wydawania decyzji merytorycznej czy też modyfikowania treści zarzutów, nie ma też kompetencji do zwrotu wniosku wstępnego w sytuacji, gdy zarzuty w nim sformułowane są nieścisłe lub w toku postępowania okazuje się, że zarzucany czyn nie może być przypisany osobie objętej wnioskiem bez istotnej modyfikacji.

Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej, zgodnie z art. 13a ust. 3 ustawy o Trybunale Stanu, nie jest związana uchwałami podjętymi przez komisję sejmową, która uprzednio rozpatrywała daną sprawę, zalicza natomiast w poczet materiału dowodowego dowody zebrane w dotychczasowym postępowaniu.

Komisja dokonała zatem analizy zarzutów zawartych we wniosku, przeprowadziła postępowanie dowodowe w celu zbadania ich zasadności i dokonała oceny zebranego materiału dowodowego i okoliczności notoryjnych oraz analizy prawnej zarzucanych czynów.

[zarzuty opisane w punktach 1 i 2 wniosku wstępnego]

W zakresie zarzutów zawartych w pkt 1 i 2 wniosku wstępnego przypomnieć należy ich konstrukcję. Wniosek wstępny formułuje te zarzuty w ten sposób, że Prezes Rady Ministrów:

1) w dniu 11 września 2006 r. w Warszawie, działając w celu uniemożliwienia działalności politycznej i społecznej przeciwników politycznych partii Prawo i Sprawiedliwość poprzez usiłowanie wykazania, iż w polskim życiu politycznym, społecznym i gospodarczym funkcjonuje rzekoma sieć powiązań polityczno-biznesowo-towarzyskich o charakterze

przestępczym (tzw. „układ"), wydał zarządzenie nr 138 w sprawie Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej, nadające Ministrowi Sprawiedliwości – Prokuratorowi Generalnemu uprawnienia zwierzchnie względem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komendanta Głównego Policji, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, polegające na żądaniu udzielenia informacji o podejmowanych działaniach i wydawaniu powyższym organom wiążących poleceń, co stanowi naruszenie art. 2, art. 7 i art. 149 ust. 1 zdanie 2 Konstytucji RP, art. 34 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. 2003, Nr 24, poz. 199 ze zm.), art. 24 ust. 1, art. 29 ust. 1 i 4 oraz art. 36 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. Nr 65, poz. 437 ze zm.);

2) w dniu 19 kwietnia 2007 r. w Warszawie, działając w celu uniemożliwienia działalności politycznej i społecznej przeciwników politycznych partii Prawo i Sprawiedliwość poprzez usiłowanie wykazania, iż w polskim życiu politycznym, społecznym i gospodarczym funkcjonuje rzekoma sieć powiązań polityczno-biznesowo-towarzyskich o charakterze przestępczym (tzw. „układ"), wydał zarządzenie nr 40 w sprawie Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Kryminalnej, nadające Ministrowi Sprawiedliwości – Prokuratorowi Generalnemu uprawnienia zwierzchnie względem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komendanta Głównego Policji, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, polegające na żądaniu udzielenia informacji o podejmowanych działaniach i wydawaniu powyższym organom wiążących poleceń, co stanowi naruszenie art. 2, art. 7 i art. 149 ust. 1 zdanie 2 Konstytucji RP, art. 34 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. 2003, Nr 24, poz. 199 ze zm.), art. 24 ust. 1, art. 29 ust. 1 i 4 oraz art. 36 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. Nr 65, poz. 437 ze zm.).

W zakresie postępowania dowodowego wyznaczyć można zatem w ramach tego zarzutu dwie sfery faktów do udowodnienia. Pierwsza z nich dotyczy faktu wydania zarządzeń i ich treści.

Okoliczności te są jednak całkowicie bezsporne. Nie ulega wątpliwości, że sprawujący w tym okresie funkcję Prezesa Rady Ministrów Jarosław Kaczyński wydał zarządzenie nr 138 z dnia 11 września 2006 r. i zarządzenie nr 40 z dnia 19 kwietnia 2007 r. Ich treść także jest bezsporna (załączniki nr 1 i 2 do sprawozdania).

Zgodnie z treścią zarządzenia nr 138 utworzony został Międzyresortowy Zespół do Spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej jako organ pomocniczy Rady Ministrów (§ 1 zarządzenia), w skład którego wchodzili przedstawiciele: Ministra Sprawiedliwości (jako przewodniczący Zespołu), Ministra członka Rady Ministrów Zbigniewa Wassermana, Prokuratora

Krajowego, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministra Finansów, Komendanta Głównego Policji, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Generalnego Inspektora Informacji Finansowej. Przewodniczący mógł do uczestniczenia w pracach Zespołu zaprosić także przedstawicieli innych organów administracji rządowej w charakterze członków Zespołu. Do zadań Zespołu należało:

- koordynowanie działań podejmowanych przez właściwe organy administracji rządowej, mających na celu zwiększenie efektywności w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej;
- monitorowanie i analizowanie nowych zjawisk w zakresie przestępczości zorganizowanej oraz opracowywanie metod skutecznego przeciwdziałania tym zjawiskom;
- opracowywanie propozycji służących zapewnieniu skutecznej wymiany informacji między właściwymi organami, w celu zapobiegania, wykrywania i zwalczania przestępczości zorganizowanej;
- przygotowywanie rozwiązań dotyczących zintegrowanej współpracy międzynarodowej w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej, mających na celu zabezpieczenia i odzyskiwanie osiąganych bezprawnie korzyści z tego rodzaju przestępczości;
- rekomendowanie Radzie Ministrów propozycji zmian legislacyjnych służących zwiększeniu efektywności działań w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej;
- opracowywanie harmonogramu prac Zespołu oraz okresowe analizowanie zakresu jego realizacji.

Pracami Zespołu kierować miał przewodniczący, on też zwoływał posiedzenia Zespołu (w jego zastępstwie wyznaczony przez niego członek Zespołu), mógł także powoływać grupy robocze. Zespół podejmować miał rozstrzygnięcia w formie uchwały, zwykłą większością głosów, w przypadku równości głosów decydował głos Przewodniczącego. Zgodnie z § 6 organy administracji rządowej w zakresie realizacji zadań Zespołu obowiązane były do współdziałania i udzielania Zespołowi pomocy przy realizacji jego zadań. Obsługę techniczno-organizacyjną zapewniało Ministerstwo Sprawiedliwości.

Kluczowe z punktu widzenia treści zarzutu zawartego we wniosku wstępnym jest poddanie analizie treści cytowanego i omawianego zarządzenia – zarzut dotyczy bowiem wydania zarządzenia – czy nadawało ono Ministrowi Sprawiedliwości – Prokuratorowi Generalnemu uprawnienia zwierzchnie względem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komendanta Głównego Policji, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, polegające na żądaniu udzielenia informacji o podejmowanych działaniach i wydawaniu powyższym organom wiążących poleceń. Z treści zarządzenia nie wynika jednak w żaden

sposób taka kompetencja Ministra Sprawiedliwości. Sformułowanie „uprawnienia zwierzchnie" należy rozumieć w taki sposób, że są to uprawnienia – a zatem sfera możliwości postępowania w ramach przyznanych kompetencji – do wydawania wiążących poleceń osobom (organom) podległym. Zarzut wskazuje, że inkryminowane uprawienia zwierzchnie miały polegać na „żądaniu udzielenia informacji o podejmowanych działaniach i wydawaniu powyższym organom wiążących poleceń".

W oczywisty sposób z treści zarządzenia nie wynika jednak przyznanie ani Ministrowi Sprawiedliwości ani Przewodniczącemu Zespołu takich kompetencji. Zarządzenie nr 138 nie formułuje w żadnym miejscu w taki sposób kompetencji i zakresu uprawnień Ministra Sprawiedliwości, co więcej – zaznaczyć warto, że zgodnie z treścią zarządzenia Minister Sprawiedliwości miał jedynie desygnować swojego przedstawiciela do powołanego Zespołu, niekoniecznie zaś samodzielnie w nim uczestniczyć. Zarządzenie nie dotyczy kompetencji Ministra Sprawiedliwości w żadnym miejscu poza desygnowaniem swojego przedstawiciela do Zespołu jako jego Przewodniczącego. Także Przewodniczący Zespołu w świetle zarządzenia nie ma żadnych uprawnień zwierzchnich, w szczególności zaś prawa do „żądania udzielenia informacji o podejmowanych działaniach i wydawaniu powyższym organom wiążących poleceń". Kompetencji takich nie można przypisać także całemu Zespołowi. Zadania Zespołu zostały wskazane w zarządzeniu w sposób wyczerpujący i mają one charakter wyłącznie opiniodawczo-doradczy oraz koordynujący. Głównym celem powstania Zespołu, o którym mowa w zarządzeniu jest właśnie koordynowanie – to jest zharmonizowanie, zapewnienie sprawnego współdziałania – w zakresie działań podejmowanych przez właściwe organy administracji rządowej w celu zwiększenia efektywności w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej.

Zarzut sformułowany został w taki sposób, że osoba objęta wnioskiem wydała omawiane zarządzenie „działając w celu uniemożliwienia działalności politycznej i społecznej przeciwników politycznych partii Prawo i Sprawiedliwość poprzez usiłowanie wykazania, iż w polskim życiu politycznym, społecznym i gospodarczym funkcjonuje rzekoma sieć powiązań polityczno-biznesowo-towarzyskich o charakterze przestępczym (tzw. „układ")". Jest to zdefiniowanie zamiaru, jaki miałby przyświecać Prezesowi Rady Ministrów podczas wydawania zarządzenia. W ocenie Komisji określenie to zmierza do przypisania sprawcy zamiaru w postaci kwalifikowanej – to jest zamiaru kierunkowego, o szczególnym zabarwieniu, czyli określonej motywacji działania. Wnioskodawcy nie wskazali jednak źródeł dowodowych, jakimi zamiar ten miałby zostać wykazany. Zaznaczyć trzeba, że zamiar należy przypisać sprawcy w chwili popełniania czynu, należałoby zatem wykazać, że osoba objęta wnioskiem w takim właśnie celu – to jest w celu uniemożliwienia działalności politycznej przeciwników politycznych poprzez usiłowanie wykazania o istnieniu tzw. układu – wydała zarządzenie nr 138.

Powyższe uwagi odnoszą się także do zarzutu drugiego, to jest wydania przez byłego Prezesa Rady Ministrów Jarosława Kaczyńskiego zarządzenia nr 40 z dnia 19 kwietnia 2007 r. Zgodnie z treścią zarządzenia nr 40 utworzony został Międzyresortowy Zespół do Spraw Zwalczania

Przestępczości Kryminalnej jako organ pomocniczy Rady Ministrów (§ 1 zarządzenia), w skład którego wchodzili Minister Sprawiedliwości (jako przewodniczący Zespołu), Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komendant Główny Policji, Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz sekretarz – osoba wyznaczona przez Ministra Sprawiedliwości. Przewodniczący mógł do uczestniczenia w pracach Zespołu zaprosić także przedstawicieli innych organów administracji rządowej w charakterze członków Zespołu. Do zadań Zespołu należało:

- koordynowanie i zalecanie działań podejmowanych przez właściwe organy administracji rządowej, mających na celu zwiększenie efektywności w zakresie zwalczania przestępczości kryminalnej;
- monitorowanie i analizowanie nowych zjawisk w zakresie przestępczości kryminalnej oraz opracowanie metod skutecznego przeciwdziałania tym zjawiskom;
- opracowywanie propozycji służących zapewnieniu skutecznej wymiany informacji między właściwymi organami, w celu zapobiegania, wykrywania i zwalczania przestępczości kryminalnej;
- opracowanie propozycji zmian legislacyjnych mających na celu zwiększenie efektywności działań w zakresie zwalczania przestępczości kryminalnej.

Pracami Zespołu kierować miał przewodniczący, on też zwoływał posiedzenia Zespołu (w jego zastępstwie wyznaczony przez niego członek Zespołu), mógł także powoływać grupy robocze. Zgodnie z § 5 organy administracji rządowej w zakresie realizacji zadań Zespołu obowiązane były do współdziałania i udzielania Zespołowi pomocy przy realizacji jego zadań. Obsługę techniczno-organizacyjną zapewniało Ministerstwo Sprawiedliwości. Przewodniczący Zespołu na bieżąco miał informować Prezesa Rady Ministrów o wynikach prac i działaniach Zespołu (§ 6).

Także treść tego zarządzenia nie pozwala na przyjęcie, że nadawało ono Ministrowi Sprawiedliwości uprawnienia zwierzchnie względem pozostałych członków Zespołu. Czym innym jest bowiem przewodniczenie pracom Zespołu – a czymś zupełnie innym uprawnienia zwierzchnie dotyczące wykonywania przez osoby wchodzące w skład Zespołu własnych kompetencji przypisanych do funkcji i stanowisk, jakie zajmowały, w tym polegające na żądaniu udzielenia informacji o podejmowanych działaniach i wydawaniu powyższym organom wiążących poleceń. Z treści zarządzenia nie wynika taka kompetencja Ministra Sprawiedliwości.

Zadania Zespołu wskazane w zarządzeniu mają charakter wyłącznie opiniodawczo-doradczy oraz koordynujący. Głównym celem powstania Zespołu, o którym mowa w zarządzeniu jest właśnie koordynowanie – to jest zharmonizowanie, zapewnienie sprawnego współdziałania – w zakresie działań podejmowanych przez właściwe organy administracji rządowej w celu zwiększenia efektywności w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej.

Także w przypadku tego zarzutu we wniosku wstępnym nie został wskazany sposób, w jaki miałoby dojść do wykazania motywacji premiera, która doprowadziła go do wydania zarządzenia, jako działania „w celu uniemożliwienia działalności politycznej i społecznej przeciwników politycznych partii Prawo i Sprawiedliwość poprzez usiłowanie wykazania, iż w polskim życiu politycznym, społecznym i gospodarczym funkcjonuje rzekoma sieć powiązań polityczno-biznesowo-towarzyskich o charakterze przestępczym (tzw. „układ")". Co do faktu wydania zarządzeń i ich treści, przeprowadzenie postępowania dowodowego w postaci przesłuchań świadków i dowodów z innych źródeł – w tym przesłuchań prowadzonych w innych postępowaniach oraz materiałów z tych postępowań – okazało się zbędne w zakresie wykraczającym poza treść zarządzeń.

Dodać jednak należy, że żaden ze świadków przesłuchanych przez Komisję nie potwierdził intencji czy motywacji, jakie są przypisywane byłemu Prezesowi Rady Ministrów przy wydaniu powyższych zarządzeń. W postępowaniu, jakie toczyło się przed Komisją Sejmu VII kadencji przeprowadzono dowód z zeznań dwóch świadków: Romana Giertycha, Wiceprezesa Rady Ministrów i Ministra Edukacji Narodowej z czasów objętych zarzutami oraz Konrada Kornatowskiego – Komendanta Głównego Policji. Przesłuchiwany przed Komisją Roman Giertych zeznał, że nie ma żadnej wiedzy na temat zespołów powołanych wskazanymi zarządzeniami Prezesa Rady Ministrów, nie wiedział także o spotkaniach, jakie były w ramach pracy tych zespołów zwoływane (s. 8 i 9 protokołu posiedzenia Komisji nr 43, przesłuchanie z dnia 7 listopada 2013 r.).

Konrad Kornatowski w swoich zeznaniach złożonych przed Komisją w niniejszej sprawie zeznał, że nie będzie odnosić się do zarządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 września 2006 r., nie był bowiem wówczas Komendantem Głównym Policji (s. 26 protokołu posiedzenia Komisji z dnia 11 września 2014 r.) i choć dokonał oceny, że „podporządkowanie komendanta głównego policji i ministra spraw wewnętrznych ministrowi sprawiedliwości jest niekonstytucyjne" (s. 13 protokołu), to dodał, że jego rola nie polega na rozstrzyganiu o konstytucyjności zarządzenia. Komisja podziela ocenę roli procesowej świadka i stwierdza, że zeznania te mogą zatem być przydatne jedynie przy analizie zarzutu dotyczącego spotkań organizowanych, czy też prowadzonych w obecności byłego premiera.

Żaden ze świadków nie potwierdził zatem w istocie żadnej z przesłanek czynu opisanego w zarzucie 1 i 2 wniosku wstępnego – byłoby to zresztą z powodów wcześniej przedstawionych niemożliwe. Komisja oddaliła w tym zakresie pozostałe wnioski dowodowe, bowiem nie mogły one zmierzać do wykazania ani faktu wydania zarządzeń ani ich celu, który został w nich sformułowany w sposób niebudzący wątpliwości. Wnioski dowodowe z przesłuchań świadków na okoliczność powołania i funkcjonowania Międzyresortowego Zespołu do spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej oraz Międzyresortowego Zespołu do spraw Zwalczania Przestępczości Kryminalnej oraz roli, jaką w ww. zespołach pełnił Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro, a także charakteru i treści nieformalnych spotkań organizowanych przez Jarosława Kaczyńskiego nie zmierzały do wykazania zasadności zarzutu opisanego w pkt 1 i 2, były zatem

nieprzydatne do stwierdzenia tych okoliczności i zgodnie z art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k. podlegały oddaleniu.

Co do pozostałych wniosków dowodowych zauważyć należy w pierwszej kolejności, że wniosek wstępny nie formułował żadnej tezy dowodowej, do wykazania której miałyby zmierzać. Nie sposób zatem uznać, że mogłyby okazać się przydatne do wykazania wydania zarządzeń i ich treści, a także celu, w jakim zostały wydane. Poza przeprowadzeniem dowodów z przedmiotowych zarządzeń Prezesa Rady Ministrów nr 138 w sprawie Międzyresortowego Zespołu do spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej z dnia 11 września 2006 r. oraz nr 40 w sprawie Międzyresortowego Zespołu do spraw Zwalczania Przestępczości Kryminalnej z dnia 19 kwietnia 2007 r. w pozostałym zakresie uległy oddaleniu.

Oddalono zatem wnioski o przeprowadzenie dowodu z protokołów przesłuchań Janusza Kaczmarka, Konrada Kornatowskiego, Jarosława Marca w postępowaniu V Ds. 62/07 Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze, protokołów przesłuchań Janusza Kaczmarka i Konrada Kornatowskiego złożonych przed Komisją ds. Służb Specjalnych Sejmu RP V kadencji, a także protokołów przesłuchań Janusza Kaczmarka i Konrada Kornatowskiego przed Komisją Śledczą ds. nielegalnego wywierania wpływu przez członków Rady Ministrów, Komendanta Głównego Policji, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego na funkcjonariuszy Policji, Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, prokuratorów i osoby pełniące funkcje w organach wymiaru sprawiedliwości w celu wymuszenia przekroczenia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków i protokołów przesłuchania Janusza Kaczmarka i Konrada Kornatowskiego przed Komisją Śledczą do zbadania okoliczności tragicznej śmierci byłej posłanki Barbary Blidy. Podstawowym powodem oddalenia tych wniosków było to, że ich przeprowadzenie byłoby sprzeczne z zasadą bezpośredniości, jedną z fundamentalnych zasad procesowych. Dla oceny wiarygodności dowodu podstawowe znaczenie ma bezpośrednie zetknięcie organu procesowego ze źródłem dowodowym – jeśli jest to źródło osobowe (świadek) nie można zastępować jego zeznań treścią pism, notatek, o czym stanowi wprost art. 174 k.p.k. Dowód z przesłuchania świadka Kornatowskiego został przez Komisje przeprowadzony. Stąd nie istniała ani konieczność, ani też możliwość przeprowadzenia dowodu z protokołów jego przesłuchań złożonych w innych postępowaniach. Dowód z zeznań świadka Kaczmarka nie został przez Komisję przeprowadzony w postępowaniu toczącym się w sprawie o pociągnięcie do odpowiedzialności Jarosława Kaczyńskiego, natomiast był przeprowadzony przez Komisję w postępowaniu o pociągnięcie do odpowiedzialności Zbigniewa Ziobro, m.in. w dniu 6 lutego 2014 r. (pos. 48) w związku z treścią i praktyką stosowania zarządzeń wskazanych w zarzutach. W swoich zeznaniach – złożonych przed tym samym organem procesowym i w sprawie dotyczącej zarzutów przedmiotowo i funkcjonalnie ściśle ze sobą związanych – świadek Janusz Kaczmarek zeznał, że nie dysponuje wiedzą na temat okoliczności wydania zarządzeń o których mowa w zarzucie i może posługiwać się wyłącznie swoją oceną. Świadek oświadczył, że wolałby powstrzymać się od oceny, czy zarządzenie

pozwalało ministrowi sprawiedliwości „w sposób formalny, za pośrednictwem pełnienia (...) funkcji przewodniczącego zespołu (...) na bezpośrednie oddziaływanie i wpływanie na pracę instytucji wymienionych w tym zarządzeniu, w tym również na »sprawowanie nadzoru«, przy czym tu konieczne jest użycie cudzysłowu, nad ministrem spraw wewnętrznych i administracji".

Takie stanowisko świadka wyrażone na temat roli, jaką inkryminowane zarządzenie miało przypisywać Ministrowi Sprawiedliwości, według zarzutów zawartych we wniosku wstępnym jest jedynym stwierdzeniem na ten temat, zawartym w zeznaniach złożonych przed Komisją Odpowiedzialności Konstytucyjnej, niemniej w sposób klarowny przedstawia zarówno stan wiedzy (a właściwie jej brak) na temat okoliczności wydania zarządzeń i w żaden sposób nie wskazuje na motywację, która przyczyniła się do ich wydania w takiej postaci, jak została ona określona we wniosku wstępnym.

Nie ma zatem żadnych powodów ani podstaw, aby treść tych zeznań złożonych przed Komisją Odpowiedzialności Konstytucyjnej zastępować zapisami innych zeznań złożonych w innych postępowaniach. Zbędne było także ponowne wzywanie świadka Janusza Kaczmarka – treść jego zeznań złożonych przed Komisją w sprawie zarzutów stawianych Zbigniewowi Ziobro, a związanych ściśle z wydaniem i realizacją zarządzeń jest Komisji i Sejmowi notoryjnie znana (utrwalona i ujawniona w stenogramach prac Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej Sejmu VII kadencji).

Komisja postanowiła także oddalić wnioski dowodowe w zakresie przeprowadzenia dowodu ze sprawozdania Komisji Śledczej ds. nielegalnego wywierania wpływu przez członków Rady Ministrów, Komendanta Głównego Policji, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego na funkcjonariuszy Policji, Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, prokuratorów i osoby pełniące funkcje w organach wymiaru sprawiedliwości w celu wymuszenia przekroczenia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków oraz sprawozdania Komisji Śledczej do zbadania okoliczności tragicznej śmierci byłej poseł Barbary Blidy.

Sprawozdania te także mają charakter publicznie dostępny, notoryjnie znane są także organom Sejmu i Sejmowi działającemu in pleno, nie wymagają zatem przeprowadzenia z nich dowodu. Na marginesie należy zauważyć, że żadna z komisji śledczych, których sprawozdania były objęte wnioskami dowodowymi nie złożyła wniosku wstępnego o pociągnięcie do odpowiedzialności byłego Prezesa Rady Ministrów Jarosława Kaczyńskiego. Nie wdając się w ocenę i analizę ich treści w tym miejscu - przekraczałoby to bowiem ramy sprawozdania z prac Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej - trzeba przyjąć, że komisje te nie znalazły podstaw do formułowania takich zarzutów.

Wnioskodawcy domagali się także, aby przeprowadzić dowód z protokołów przesłuchań świadków w postępowaniu, jakie toczyło się w sprawie z zawiadomienia Przewodniczącego i Zastępcy Przewodniczącego Komisji do Spraw Służb Specjalnych Sejmu RP V kadencji i dotyczyło legalności stosowania przez Policję, CBA i ABW kontroli operacyjnej, a w tym podsłuchów telefonicznych. Zawiadomienie takie zostało przekazane przez Prokuratora Krajowego w grudniu

2007 roku do Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze. Prokuratura ta wszczęła śledztwo w sprawie o czyny z art. 231 § 1 k.k., które dotyczyło:

1) przekroczenia uprawnień w okresie od 2005 r. do 2007 r. w Warszawie przez funkcjonariusza publicznego Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego, poprzez polecanie, bez podstawy prawnej, Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefowi Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Komendantowi Głównemu Policji i Dyrektorowi Centralnego Biura Śledczego – składania wobec określonych osób wniosków o zarządzenie kontroli operacyjnej oraz
2) przekroczenia uprawnień w tym okresie przez funkcjonariusza publicznego Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, poprzez wnioskowanie, bez podstawy prawnej, do Prokuratora Generalnego i Sądu o zarządzenie takiej kontroli operacyjnej.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, w szczególności po przesłuchaniu świadków, między innymi byłego premiera Jarosława Kaczyńskiego, byłego Ministra Sprawiedliwości Prokuratora Generalnego Zbigniewa Ziobro czy Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego Bogdana Święczkowskiego na okoliczności związane z procedurą stosowania kontroli operacyjnej w poszczególnych sprawach, postępowanie zostało umorzone.

Jak wynika z komunikatu Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze (materiał dowodowy zawarty w kilku tomach akt, w całości zaopatrzonych w klauzulę zapewniającą ochronę informacji niejawnych: tajne i ściśle tajne, jako istotne dla bezpieczeństwa państwa), przeprowadzone czynności nie pozwoliły na uzyskanie dowodów wskazujących na to, aby którakolwiek z wymienionych służb państwowych naruszyła prawo i obowiązujące w zakresie stosowania podsłuchów reguły postępowania. Nie uzyskano żadnych dowodów na złamanie obowiązujących procedur, związanych ze stosowaniem przez poszczególne służby technik operacyjnych, w tym kontroli operacyjnych oraz procedur związanych z ujawnianiem, przekazywaniem i przechowywaniem informacji niejawnych. Z tego względu postanowieniem Prokuratora Okręgowego w Zielonej Górze z dnia 31 lipca 2009 r. śledztwo prowadzone pod sygn. V Ds. 62/07/sw zostało umorzone wobec stwierdzenia, że czynu nie popełniono. Te materiały nie mogły zatem zostać uznane za przydatne do potwierdzenia zarzutów zawartych w pkt 1 i 2, a także pkt 3 wniosku wstępnego i z tego względu wnioski w tym zakresie uległy oddaleniu.

Przechodząc do oceny prawnej zarzucanych osobie objętej wnioskiem czynów określonych w pkt 1 i 2 wniosku, w pierwszej kolejności należy rozważyć, czy czyny opisane w pkt 1 i 2 wniosku wstępnego stanowią delikt konstytucyjny.

Zgodnie z art. 156 ust. 1 Konstytucji RP członkowie Rady Ministrów ponoszą odpowiedzialność przed Trybunałem Stanu za naruszenie Konstytucji lub ustaw, a także za przestępstwa popełnione w związku z zajmowanym stanowiskiem. Członkowie Rady Ministrów ponoszą zatem odpowiedzialność konstytucyjną, która – jak precyzuje art. 3 ustawy z dnia 26 marca

1982 r. o Trybunale Stanu – obejmuje czyny, którymi osoby te, w związku z zajmowanym stanowiskiem lub w zakresie swojego urzędowania, chociażby nieumyślnie, naruszyły Konstytucję lub ustawę. Naruszenie konstytucji lub ustaw prowadzące do odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu musi mieć charakter zawiniony i dotyczyć czynów popełnionych w trakcie zajmowania stanowiska.

Pierwsza kwestia, którą należy rozstrzygnąć dotyczy tego, czy byłemu Prezesowi Rady Ministrów można postawić zarzut naruszenia Konstytucji lub ustaw poprzez wydanie wskazanych we wniosku zarządzeń. W tym celu należy dokonać analizy kompetencji Prezesa Rady Ministrów związanych z funkcjonowaniem rządu oraz jego kompetencji legislacyjnych.

Zgodnie z art. 148 Konstytucji RP Prezes Rady Ministrów: reprezentuje Radę Ministrów, kieruje pracami Rady Ministrów, wydaje rozporządzenia, zapewnia wykonywanie polityki Rady Ministrów i określa sposoby jej wykonywania, koordynuje i kontroluje pracę członków Rady Ministrów, sprawuje nadzór nad samorządem terytorialnym w granicach i formach określonych w Konstytucji RP i ustawach, jest zwierzchnikiem służbowym pracowników administracji rządowej.

Konstytucyjne zadania określone w art. 148 Konstytucji RP znajdują swoją konkretyzację m.in. w ustawie o Radzie Ministrów. W chwili wydawania obu zarządzeń obowiązywał art. 12 ust. 1 ustawy o Radzie Ministrów (Dz. U. 2003, Nr 24, poz. 199 ze zm.), zgodnie z którym: „Prezes Rady Ministrów, z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Rady Ministrów, może, w drodze zarządzenia, tworzyć organy pomocnicze Rady Ministrów lub Prezesa Rady Ministrów, a w szczególności:

3) stały komitet lub komitety Rady Ministrów w celu inicjowania, przygotowania i uzgadniania rozstrzygnięć albo stanowisk Rady Ministrów lub Prezesa Rady Ministrów w sprawach należących do zadań i kompetencji tych organów;
4) komitety do rozpatrywania określonych kategorii spraw lub określonej sprawy;
5) rady i zespoły opiniodawcze lub doradcze w sprawach należących do zadań i kompetencji Rady Ministrów lub Prezesa Rady Ministrów".

Istniała zatem wyraźna podstawa prawna powołania w drodze zarządzenia zespołu, o ile zespół taki miałby działać w sprawach należących do zadań i kompetencji Rady Ministrów.

Zgodnie z art. 93 Konstytucji RP uchwały Rady Ministrów oraz zarządzenia Prezesa Rady Ministrów i ministrów mają charakter wewnętrzny i obowiązują tylko jednostki organizacyjnie podległe organowi wydającemu te akty. Zarządzenia są zatem aktami normatywnymi o charakterze wewnętrznym, niemniej nie jest kwestionowane przyznanie w kompetencji prawotwórczej Prezesowi Rady Ministrów w zakresie kierowania, koordynowania i określania polityki oraz zapewnienia jej wykonania (A. Bień-Kacała, Źródła prawa wewnętrznego w Konstytucji Rzeczpospolitej Polskiej z 1997 roku, Toruń 2013, s. 285–286). Prezes Rady Ministrów, jako osoba kierująca jej pracami wyposażony jest w kompetencje natury proceduralno-organizacyjnej. Tworzenie zespołów międzyresortowych należy do kompetencji Prezesa Rady Ministrów w ramach tzw. władzy

organizacyjnej (P. Sarnecki, Kierownicze kompetencje Prezesa Rady Ministrów w strukturze administracji rządowej, „Przegląd Sejmowy"2011, nr 3; A. Bień-Kacała, Źródła prawa..., s. 287). Właściwym źródłem prawa do tworzenia takich zespołów jest – jak wprost wynika z art. 12 ustawy o Radzie Ministrów – zarządzenie, a zakres regulacji mieści się w tzw. autonomii regulaminowej rządu.

Oba zarządzenia powoływały zespoły, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 3, bowiem zakres zadań i kompetencji przyznanych tym zespołom pozostawał w zakresie zadań i kompetencji Rady Ministrów. Kompetencje te konstytucyjnie określone zostały w art. 146 Konstytucji RP. Zgodnie z art. 146 ust. 2 Rada Ministrów prowadzi politykę wewnętrzną i zagraniczną państwa. Art. 146 ust. 4 pkt 7 stanowi, że Rada Ministrów zapewnia bezpieczeństwo wewnętrzne państwa oraz porządek publiczny. Sformułowanie to należy rozumieć w ten sposób, że podejmowanie działań w zakresie zwiększenia efektywności zwalczania przestępczości zorganizowanej i kryminalnej mieści się w tych kompetencjach.

Praktyka powoływania zespołów o podobnym lub wręcz tożsamym charakterze znana jest w polskiej egzekutywie od dawna i nigdy nie była przedmiotem większych kontrowersji. Tytułem przykładu można podać, że od 2002 roku funkcjonowało jako organ pomocniczy Prezesa Rady Ministrów Międzyresortowe Centrum do Spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej i Międzynarodowego Terroryzmu, które powstało na podstawie zarządzenia nr 54 Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2002 r. w sprawie utworzenia zespołu – Międzyresortowego Centrum do Spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej i Międzynarodowego Terroryzmu (znowelizowane następnie zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów nr 138 z dnia 18 listopada 2002 r.). Centrum miało koordynować i zapewniać współdziałanie organów administracji rządowej w zakresie rozpoznawania, przeciwdziałania i zwalczania przestępczości zorganizowanej i międzynarodowego terroryzmu oraz ochrony infrastruktury krytycznej, a także koordynować współpracę z organami innych państw przy realizacji tych zadań. Do zadań Centrum należało monitorowanie zagrożeń w zakresie infrastruktury krytycznej, zjawisk przestępczości zorganizowanej i aktów terroryzmu, dokonywanie ich analiz i ocen, a także przedstawianie opinii i wniosków, projektowanie kierunków przedsięwzięć przeciwdziałających zagrożeniom z zakresu infrastruktury krytycznej oraz zjawiskom przestępczości zorganizowanej i aktom terroryzmu, zapewnienie współdziałania jednostkom i służbom, organizowanie szkoleń, inicjowanie prac legislacyjnych, organizowanie współpracy międzynarodowej oraz organizowanie operacji. Szefem Centrum był Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, a jego zastępcami Minister Finansów, Minister Obrony Narodowej i Minister Spraw Zagranicznych. W jego skład wchodzili Komendanci Główni Policji, Straży Granicznej i Żandarmerii Wojskowej, Szefowie ABW, AW i WSI, a także Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej, Generalny Inspektor Informacji Finansowej oraz Szef Służby Celnej.

Jak widać zatem Zespół w postaci Centrum miał wyraźną strukturę, zawierającą elementy podległości w poważniejszym zakresie niż zespoły powołane zarządzeniami nr 138 i 40, które były przedmiotem oceny w niniejszym postępowaniu. Także zadania i kompetencje Centrum określone

zostały w przywołanym zarządzeniu w bardzo podobny sposób do tych, które są w tej sprawie analizowane.

Podobnej treści było także zarządzenie nr 58 Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 sierpnia 2010 r. w sprawie Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Nieprawidłowości Finansowych na Szkodę Rzeczypospolitej Polskiej lub Unii Europejskiej. Na podstawie zarządzenia nr 58 powołany został Zespół jako organ pomocniczy Rady Ministrów. Do jego zadań należało:

1) planowanie, koordynowanie oraz monitorowanie realizacji działań podejmowanych przez właściwe organy administracji rządowej, mających na celu zabezpieczenie interesów finansowych Rzeczypospolitej Polskiej lub Unii Europejskiej;
2) opracowywanie propozycji służących zapewnieniu skutecznej wymiany informacji między właściwymi organami administracji rządowej, w celu zapobiegania, wykrywania i zwalczania naruszeń interesów finansowych na szkodę Rzeczypospolitej Polskiej lub Unii Europejskiej, zgodnie z obowiązującymi przepisami;
3) opracowywanie koncepcji zapobiegania, wykrywania i zwalczania naruszeń interesów finansowych Rzeczypospolitej Polskiej lub Unii Europejskiej przez gromadzenie i weryfikowanie dokumentów oraz innych materiałów pomocnych w przeciwdziałaniu tym zjawiskom;
4) planowanie i koordynowanie działań związanych z wykorzystywaniem środków pochodzących z umów z koncernami tytoniowymi.

W skład Zespołu wchodzili:

1) jako Przewodniczący – Pełnomocnik Rządu do Spraw Zwalczania Nieprawidłowości Finansowych na Szkodę Rzeczypospolitej Polskiej lub Unii Europejskiej;
2) osoby zajmujące stanowisko służbowe co najmniej zastępcy dyrektora komórki organizacyjnej albo stanowisko równorzędne, wyznaczone przez:
   a) Ministra Sprawiedliwości,
   b) ministra właściwego do spraw wewnętrznych,
   c) ministra właściwego do spraw finansów publicznych,
   d) ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego,
   e) ministra właściwego do spraw rolnictwa i rozwoju wsi,
   f) Komendanta Głównego Policji,
   g) Komendanta Głównego Straży Granicznej.

Ponadto zarządzenie w § 8 stanowiło, że organy administracji rządowej są zobowiązane do współdziałania oraz udzielania Zespołowi pomocy przy realizacji jego zadań.

Te dwa przykłady unaoczniają, że praktyka powoływania tego rodzaju zespołów istnieje od dawna, była także kontynuowana przez politycznych następców rządu Jarosława Kaczyńskiego, a

działanie zespołów międzyresortowych, powoływanych przede wszystkim w celu koordynacji zadań realizowanych w ministerstwach i przez służby im podległe nie budziło wątpliwości natury konstytucyjnej. Nie uznawano takiej praktyki także za wykraczającą poza kompetencje przyznane Prezesowi Rady Ministrów w art. 12 ustawy o Radzie Ministrów.

Nie można tym samym uznać wydania zarządzenia za czyn stanowiący naruszenie Konstytucji RP lub ustawy. Prezes Rady Ministrów działał bowiem w ramach przyznanych mu kompetencji, zaś utworzone w drodze zarządzeń zespoły miały zadania mieszczące się w sprawach należących do zadań i kompetencji Rady Ministrów.

Dodać także trzeba, że nietrafna jest argumentacja, zgodnie z którą utworzone w drodze zarządzeń zespoły miały tworzyć jakiś szczególny, nieznany dotychczas i niezgodny z obowiązującym porządkiem prawnym system podległości Ministrowi Sprawiedliwości Szefów CBA, ABW i Komendanta Głównego Policji, a w zakresie zarządzenia nr 138 - także Komendanta Straży Granicznej, Szefa CBA oraz Generalnego Inspektora Informacji Finansowej oraz Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (w zarządzeniu nr 138 także Ministra Finansów i Ministra – członka Rady Ministrów) przez to, że Minister Sprawiedliwości (albo osoba przez niego wskazana) był przewodniczącym zespołów tak powołanych, a zespoły miały koordynować działania podejmowane przez organy administracji rządowej, monitorować i analizować zjawiska tam występujące, a w przypadku Zespołu ds. Zwalczania Przestępczości Kryminalnej (zarządzenie nr 40) także zalecać działania podejmowane przez organy administracji publicznej w celu zwiększenia efektywności zwalczania przestępczości. Treść tych zarządzeń w niczym nie uprawnia do wyciągnięcia takich wniosków, aby ich celem było takie podporządkowanie wewnętrzne.

W tym miejscu dodać trzeba także, że kontekst normatywny, w jakim zarządzenia zostały wydane był taki, że obowiązujący w tym czasie art. 3 ust. 1 pkt 7 i 8 ustawy o prokuraturze stanowił, że zadania prokuratury – czyli wskazane w art. 2 strzeżenie praworządności i czuwanie nad ściganiem przestępstw, Prokurator Generalny i podlegli mu prokuratorzy wykonują, m.in. przez koordynowanie działalności w zakresie ścigania przestępstw prowadzonej przez inne organy państwowe, oraz współdziałanie z organami państwowymi, państwowymi jednostkami organizacyjnymi i organizacjami społecznymi w celu zapobiegania przestępczości i innym naruszeniom prawa. Warto przypomnieć, że w okresie objętym zarzutami zawartymi we wniosku, to jest w latach 2006 i 2007, zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 1985 r. o prokuraturze (tj. Dz.U. z 2002 r. Nr 21, poz. 206, Nr 213, poz. 1802, z 2003 r. Nr 228, poz. 2256, z 2005 r. Nr 130, poz. 1085, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1410 i 1417, z 2006 r. Nr 144, poz. 1044, Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 64, poz. 431, 432 i 433, Nr 73, poz. 484, Nr 85, poz. 571, Nr 136, poz. 959) funkcję Prokuratora Generalnego czyli organu nadrzędnego prokuratury sprawował Minister Sprawiedliwości. Minister Sprawiedliwości, będący wówczas Prokuratorem Generalnym z mocy ustawy miał zatem zadania (i

kompetencje) w zakresie koordynowania działalności dotyczącej ścigania przestępstw oraz współdziałania z innymi organami państwowymi w celu realizacji zadań prokuratury, to jest ścigania przestępstw. Zarządzenie nr 138 i zarządzenie nr 40 nie stworzyły w tym zakresie żadnych nowych kompetencji ani uprawnień kierowniczych Ministra Sprawiedliwości.

Z tych wszystkich względów Komisja zdecydowała o złożeniu wniosku o umorzenie postępowania o pociągnięcie do odpowiedzialności konstytucyjnej byłego Prezesa Rady Ministrów Jarosława Kaczyńskiego w zakresie zarzutów opisanych we wniosku wstępnym w pkt 1 i 2.

[zarzut opisany w punkcie 3 wniosku wstępnego]

W punkcie 3 wniosku wstępnego o pociągnięcie do odpowiedzialności konstytucyjnej Jarosława Kaczyńskiego został sformułowany zarzut popełnienia przestępstwa opisanego w art. 231 § 1 k.k. Opis czynu zabronionego został sformułowany następująco:

> „w dniu 26 lutego 2007 r. oraz 27 marca 2007 r., w budynku Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, nie dopełnił obowiązków jako Prezes Rady Ministrów w ten sposób, iż inicjował oraz brał udział w nieformalnych spotkaniach z udziałem funkcjonariuszy publicznych podległych Ministrowi Sprawiedliwości – Prokuratorowi Generalnemu oraz przedstawicieli kierownictwa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Centralnego Biura Antykorupcyjnego, w toku których zapadały decyzje procesowe w sprawach prowadzonych przez właściwe jednostki Prokuratury z pominięciem prokuratorów prowadzących postępowania przygotowawcze w tych sprawach, a zatem z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, przepisów Kodeksu postępowania karnego oraz art. 5 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów, działając na szkodę interesu publicznego w postaci dobra wymiaru sprawiedliwości oraz prawidłowości toku postępowania karnego w sprawie V Ds. 25/06, a zatem popełnił czyn, o którym mowa w art. 231 § 1 Kodeksu karnego."

Na wstępie wywodu dotyczącego powyższego zarzutu podkreślenia wymaga to, że dla przypisania popełnienia przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. konieczne jest stwierdzenie, że zachowanie sprawcy realizuje zespół znamion czynu zabronionego określony w tym przepisie. Są to poniższe znamiona:

1) jest to przestępstwo indywidualne, popełnić je może bowiem wyłącznie funkcjonariusz publiczny;
2) konieczne jest ustalenie, że funkcjonariusz publiczny przekroczył swoje uprawnienia lub nie dopełnił swoich obowiązków;

3) poprzez przekroczenie uprawnienia lub niedopełnienie obowiązków funkcjonariusz działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego;
4) działanie sprawcy musi być działaniem umyślnym, a więc sprawca musi obejmować świadomością i zamiarem wszystkie znamiona czynu zabronionego a jednocześnie jego skutek;
5) działanie sprawcy musi wywołać skutek w postaci chociażby wystąpienia niebezpieczeństwa powstania szkody w interesie publicznym lub prywatnym[1].

Każda z wyżej opisanych cech, składających się łącznie na przestępstwo z art. 231 § 1 k.k. musi zostać sprawcy udowodniona w toku postępowania karnego. Brak realizacji chociażby jednej z tych przesłanek przesądza o tym, że poddawane prawnokarnej ocenie zachowanie nie stanowi przestępstwa.

Biorąc pod uwagę pierwsze z określonych powyżej znamion czynu zabronionego, wskazać należy, iż definicja pojęcia „funkcjonariusz publiczny" znajduje się w art. 115 § 13 k.k. Na gruncie niniejszej sprawy nie ulega wątpliwości, że Jarosław Kaczyński w czasie, który został określony w zarzucie (26 lutego 2007 r. oraz 27 marca 2007 r.) pełnił funkcję Prezesa Rady Ministrów, a więc był funkcjonariuszem publicznym w rozumieniu art. 115 § 13 pkt 4 k.k.

Odnośnie do znamienia w postaci „przekroczenia uprawnień" oraz „niedopełnienia obowiązków" podkreślenia wymaga ich nieostrość oraz znaczny stopień ogólności. Zgodnie z doktryną prawa karnego, przekroczenie uprawnień oznacza, że działanie sprawcy albo w ogóle nie wchodziło w zakres jego kompetencji, albo też co prawda mieściło się w tym zakresie, lecz było podjęte niezgodnie z przepisami prawa lub innymi regulacjami normującymi obowiązki funkcjonariusza publicznego. Niedopełnienie obowiązków oznacza zaś zaniechanie podjęcia obowiązku, nałożonego na tego funkcjonariusza publicznego przez przepisy prawa.

Rację ma zatem obrońca osoby objętej wnioskiem, wskazując, że w niniejszej sprawie opis czynu zabronionego, negatywnie wartościując pewne zachowania (działania) byłego Prezesa Rady Ministrów, błędnie określa je mianem „niedopełnienia obowiązków". Ta forma popełnienia przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. dotyczy bowiem przede wszystkim zaniechania podjęcia czy też realizacji obowiązków, a nie ich wadliwego wykonania. Jak się wskazuje bowiem w literaturze czynność sprawcza przestępstwa z art. 231 § 1 k.k., mimo że określona została jako działanie na szkodę interesu publicznego lub prywatnego, może polegać na **działaniu (przekroczenie uprawnień)** lub **zaniechaniu (niedopełnienie obowiązków)**. Dla zrekonstruowania szczegółowego zakresu normy prawnokarnej niezbędne będzie sięgnięcie do przepisów określających zakres uprawnień i obowiązków funkcjonariusza publicznego wynikających z zajmowania stanowiska lub pełnienia

[1] Jak bowiem wskazano w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2013 r. przestępstwo opisane w art. 231 § 1 k.k. *„należy do kategorii przestępstw z konkretnego narażenia na niebezpieczeństwo, a więc materialnych, znamiennych skutkiem, którym jest wystąpienie niebezpieczeństwa powstania szkody w interesie publicznym lub prywatnym"* sygn. akt I KZP 24/12, publ. OSNKW 2013 nr 2, poz. 12, s. 22.

funkcji, na co składają się nie tylko przepisy ustaw i rozporządzeń wykonawczych, lecz także regulaminów czy statutów (zob. A. Marek, Kodeks karny. Komentarz, 2010, s. 512). Przekroczenie uprawnień oznacza przede wszystkim podjęcie czynności wykraczającej poza zakres kompetencji, bez podstawy faktycznej lub prawnej (niezgodnie z prawnymi warunkami podjętej przez funkcjonariusza publicznego czynności – zob. wyrok SA w Rzeszowie z dnia 5 września 2002 r., sygn. akt II AKA 74/02, OSA 2003, Nr 9, poz. 93). Zarzut niedopełnienia obowiązków można postawić funkcjonariuszowi publicznemu w wypadku zaniechania ich wykonania albo nienależytego wykonania, sprzecznego z istotą lub charakterem obowiązku (A. Grześkowiak, K. Wiak (red.), Kodeks karny. Komentarz. Warszawa 2017).

Szczegółowa lektura opisu czynu zabronionego oraz uzasadnienia wniosku wstępnego wskazuje zatem na to, że celem wnioskodawców było poddanie pod ocenę Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej zachowań byłego Prezesa Rady Ministrów Jarosława Kaczyńskiego, mających charakter – zdaniem wnioskodawców – przekroczenia uprawnień i polegających na zainicjowaniu, a następnie wzięciu udziału w dwóch spotkaniach, na których miały być podejmowane decyzje procesowe w prowadzonych sprawach karnych, z pominięciem właściwej drogi służbowej określonej w ówcześnie obowiązującej ustawie o prokuraturze, jak również bez udziału prokuratorów.

Znamiona przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. w postaci „niedopełnienia obowiązków" i „przekroczenia uprawnień" są to znamiona, które de facto odsyłają do innych aktów prawnych, z których te uprawnienia i obowiązki powinny wynikać. Podstawowe przepisy powszechnie obowiązującego prawa dotyczące uprawnień i obowiązków Prezesa Rady Ministrów zawarte zostały w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (kwestie te reguluje Rozdział VI Konstytucji pt. „Rada Ministrów i Administracja Rządowa") oraz w ustawie z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (tekst jednolity z dnia 26 marca 2012 r. Dz.U. z 2012 r. poz. 392 z późn. zm.).

W art. 146 Konstytucji RP wskazane zostały podstawowe zadania i kompetencje Rady Ministrów. Przepis ten wskazuje, że Rada Ministrów prowadzi politykę wewnętrzną i zagraniczną Rzeczypospolitej Polskiej, a ponadto zawiera generalną zasadę, zgodnie z którą do Rady Ministrów należą sprawy polityki państwa nie zastrzeżone dla innych organów państwowych i samorządu terytorialnego.

Przepis art. 148 Konstytucji RP wylicza natomiast podstawowe zadania Prezesa Rady Ministrów związane z wykonywaniem zadań przez Radę Ministrów. Mianowicie organ ten:

1) reprezentuje Radę Ministrów,
2) kieruje pracami Rady Ministrów,
3) wydaje rozporządzenia,
4) zapewnia wykonywanie polityki Rady Ministrów i określa sposoby jej wykonywania,
5) koordynuje i kontroluje pracę członków Rady Ministrów,

6) sprawuje nadzór nad samorządem terytorialnym w granicach i formach określonych w Konstytucji i ustawach,
7) jest zwierzchnikiem służbowym pracowników administracji rządowej.

Zgodnie natomiast z art. 5 ustawy o Radzie Ministrów w celu wykonania zadań i kompetencji określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i ustawach, Prezes Rady Ministrów może w szczególności:

1) wyznaczyć ministrowi zakres spraw, w których minister ten działa z upoważnienia Prezesa Rady Ministrów;
2) żądać informacji, dokumentów i sprawozdań okresowych lub dotyczących poszczególnej sprawy albo rodzaju spraw od ministra, kierownika urzędu centralnego lub wojewody oraz od pracowników urzędów organów administracji rządowej po zawiadomieniu właściwego ministra, kierownika urzędu centralnego lub wojewody;
3) zarządzić przeprowadzenie korespondencyjnego uzgodnienia stanowisk członków Rady Ministrów;
4) zwoływać, brać udział i przewodniczyć posiedzeniom organów pomocniczych Rady Ministrów lub Prezesa Rady Ministrów, bez względu na ich skład i zakres działania;
5) zwoływać posiedzenia, z udziałem właściwych ministrów, kierowników urzędów centralnych lub wojewodów i im przewodniczyć;
6) przekazać, z urzędu lub na wniosek właściwego organu albo na wniosek strony, sprawę należącą do właściwości więcej niż jednego ministra lub kierownika centralnego urzędu do załatwienia wskazanemu przez siebie ministrowi, zawiadamiając o tym wszystkie inne właściwe organy oraz strony;
7) rozstrzygać o zakresie działania ministrów w razie sporu kompetencyjnego między ministrami.

Znając podstawowe konstytucyjne i ustawowe obowiązki (uprawnienia) Prezesa Rady Ministrów nie sposób w żadnym razie doszukać się przekroczenia uprawnień czy tym bardziej niedopełnienia obowiązków, w zachowaniu Prezesa Rady Ministrów polegającym na inicjowaniu oraz braniu udziału w jakichkolwiek spotkaniach z udziałem innych funkcjonariuszy publicznych podległych jemu oraz innym członkom Rady Ministrów. Nie ulega przy tym wątpliwości, że szerokie kompetencje Prezesa Rady Ministrów w wyznaczaniu kierunków prowadzenia spraw państwa oraz wykonywania obowiązków zawartych w przepisach prawa uprawniają go do spotykania się w ramach formalnych ciał doradczych, jak i doraźnych, niesformalizowanych grup, z podległymi mu urzędnikami administracji rządowej oraz przedstawicielami innych organów władzy publicznej, w tym przedstawicielami urzędu Prezydenta, samorządów terytorialnych, prokuratury, samorządów zawodowych czy też organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i związków wyznaniowych. Praktyka

funkcjonowania urzędu Prezesa Rady Ministrów pokazuje przy tym, że odbywanie tego typu spotkań stanowi nieodłączną część obowiązków wynikających z pełnienia tej funkcji.

W tym kontekście kluczowym zagadnieniem dla oceny działań podejmowanych przez byłego Prezesa Rady Ministrów Jarosława Kaczyńskiego pod kątem realizacji znamion czynu zabronionego jest nie sam fakt uczestniczenia w jakichkolwiek spotkaniach czy ich inicjowania, ale to czy w toku tych spotkań, które wskazano w treści zarzutu były w rzeczywistości podejmowane przez Prezesa Rady Ministrów decyzje procesowe na kanwie prowadzonego przez określoną jednostkę organizacyjną prokuratury postępowania przygotowawczego w trybie przepisów Kodeksu postępowania karnego.

Nie ulega bowiem wątpliwości, że poza zakresem uprawnień i kompetencji Prezesa Rady Ministrów jest prowadzenie postępowań przygotowawczych w rozumieniu przepisów karnoprocesowych, jak również podejmowanie poszczególnych decyzji procesowych czy nawet zlecanie ich podjęcia w toku tych postępowań i to niezależnie, czy podejmowane i zlecane są one z pominięciem prowadzących je prokuratorów czy też wespół z nimi. Nie należy do tych uprawnień i kompetencji również nadawanie kierunków prowadzonym śledztwom czy też jakakolwiek władcza ingerencja w ich tok. Podjęcie decyzji procesowej należy przy tym rozumieć poprzez podjęcie przez organ postępowania czynności stanowiącej imperatywne oświadczenie woli (np. wydanie orzeczenia, zarządzenia, polecenia) - P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2007.

W związku z powyższym kluczowe w niniejszej sprawie było ustalenie, czy w toku spotkań z 26 lutego 2007 r. oraz 27 marca 2007 r. w siedzibie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów były podejmowane czynności procesowe, bądź też podjęta została jakakolwiek władcza ingerencja Prezesa Rady Ministrów w toczące się postępowania karne.

W toku postępowania Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej Sejmu RP przesłuchała dwóch świadków (ówczesnego Wiceprezesa Rady Ministrów Romana Giertycha oraz Konrada Kornatowskiego – podówczas Komendanta Głównego Policji).

Świadek Roman Giertych zeznał, że nie brał udziału w spotkaniach, które miały się odbywać w dniach 26 lutego i 27 marca 2007 r. w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, w trakcie których poruszana miała być sprawa dotycząca śledztwa, w którym pojawiać miało się nazwisko Barbary Blidy. Zeznał ponadto, że nie wie „czy premier Kaczyński wpływał na przebieg śledztw". Świadek dodał ponadto, że: nie byłem świadkiem żadnej sytuacji, w której premier Kaczyński wydawałby bezpośrednie polecenia Mariuszowi Kamińskiemu lub Zbigniewowi Ziobro." (protokół przesłuchania świadka R. Giertycha z dnia 7 listopada 2013 r., s. 22). Zdaniem tego świadka Jarosław Kaczyński nie miał wiedzy na temat tła decyzji procesowych podejmowanych w śledztwie, w którym dokonano zatrzymania Barbary Blidy. Świadek łączył tę sprawę z innymi okolicznościami politycznymi, niezwiązanymi z osobą Jarosława Kaczyńskiego (protokół przesłuchania świadka R. Giertycha z dnia 7 listopada 2013 r., s. 9).

W dniu 11 września 2014 r. Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej przesłuchała w charakterze świadka byłego Komendanta Głównego Policji Konrada Kornatowskiego. Świadek zeznał, że brał udział w jednym lub dwóch spotkaniach, które odbywały się w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, w trakcie których omawiane było postępowanie prokuratorskie, w którym miało się pojawiać nazwisko byłej poseł SLD Barbary Blidy. Świadek opisał ponadto, że tę sprawę na spotkaniu zreferowali ówczesny Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro oraz szef ABW Bogdan Święczkowski. Świadek wskazał, że również zabierał głos w toku tego spotkania i wyraził swoja opinię o tej sprawie. Zrobił to również – wedle słów świadka – obecny na spotkaniu Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji Janusz Kaczmarek. Następnie, Konrad Kornatowski pytany o powód zainicjowania i przebieg tego spotkania zeznał, że:

> „w moim przekonaniu to spotkanie zostało wywołane po to – to znaczy, ten temat na spotkaniu – żeby uzyskać legitymację, czyli jakby zaaprobowanie pewnych działań. Stąd stwierdzenie, które wielokrotnie cytowałem będąc przesłuchiwany czy w prokuraturze, czy przez komisje, jedną i drugą – o ile dobrze w tej chwili pamiętam wypowiedź pana Kaczyńskiego – „jeżeli macie dowody, to róbcie to, co prawo przewiduje w tym przypadku". Czyli, to nie było polecenie – „proszę zatrzymać" czy „aresztować". To było jakby skwitowanie przedstawienia przez panów Ziobro, Święczkowskiego i bodajże pana Kamińskiego, ówczesnego szefa CBA, pewnego stanu faktycznego sprawy. Jednak, nie było to polecenie „proszę zamknąć, rozstrzelać" – przepraszam za tego typu określenie" (protokół przesłuchania K. Kornatowskiego z dnia 11 września 2014 r., s. 5–6).

Ponadto zapytany przez obrońcę Jarosława Kaczyńskiego, czy w jego obecności w trakcie tych spotkań zapadały decyzje o czynnościach procesowych, świadek zeznał, że: „Premier Kaczyński nie wydawał żadnych tego typu poleceń. W związku z tym, decyzje, w tym kontekście w jakim pan pyta, nie zapadały" (protokół przesłuchania K. Kornatowskiego z dnia 11 września 2014 r., s. 35).

W związku z powyższym, przeprowadzone czynności dowodowe, jak również ustalenia poczynione w toku prac komisji śledczych, tj. Komisji Śledczej ds. nielegalnego wywierania wpływu przez członków Rady Ministrów, Komendanta Głównego Policji, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego na funkcjonariuszy Policji, Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, prokuratorów i osoby pełniące funkcje w organach wymiaru sprawiedliwości w celu wymuszenia przekroczenia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków oraz Komisji Śledczej do zbadania okoliczności tragicznej śmierci byłej poseł Barbary Blidy, potwierdzają przedstawiony przez świadka Konrada Kornatowskiego przebieg spotkania.

Przytoczone przez świadka w toku różnych przesłuchań dotyczących śmierci Barbary Blidy słowa ówczesnego Prezesa Rady Ministrów Jarosława Kaczyńskiego nie stanowią podjęcia decyzji czy też nakazania podjęcia jakiejkolwiek decyzji procesowej w tej sprawie. Omawiana wypowiedź Jarosława Kaczyńskiego dotyczy pewnej generalnej konstatacji – niezależnie jak została ona sformułowana (czy tak jak wskazano we wniosku wstępnym: „jeśli są stalowe dowody to trzeba zamknąć", czy też – tak jak relacjonuje to świadek – „jeśli macie dowody, to róbcie to co nakazuje prawo") – zgodnie z którą organy ścigania powinny działać zgodnie z prawem, według zgromadzonego materiału dowodowego i jego oceny przez organ prowadzący postępowanie. Tego typu sformułowanie, ogólna ocena, nawet w odniesieniu do konkretnej sprawy, zreferowanej w toku spotkania, **nie może zostać uznana za chociażby pośrednie wpływanie na treść ostatecznej decyzji procesowej w tej sprawie**. Nie może być przy tym mowy o podjęciu przez Jarosława Kaczyńskiego decyzji procesowej czy też decyzji o podjęciu czynności procesowej.

Powyższe oznacza, że środki dowodowe przeprowadzone bezpośrednio przed Komisją Odpowiedzialności Konstytucyjnej, jak również ustalenia faktyczne poczynione w toku prac komisji śledczych i prokuratury, nie potwierdziły, aby Prezes Rady Ministrów Jarosław Kaczyński w toku spotkań w dniach 26 lutego 2007 r. oraz 27 marca 2007 r. podejmował decyzje procesowe, bądź decyzje o czynnościach procesowych przeprowadzanych w toku prowadzonych postępowań karnych z pominięciem prokuratorów prowadzących te postępowania. Wynikiem powyższego ustalenia jest zatem konstatacja, zgodnie z którą Jarosław Kaczyński w toku spotkań, które zostały przywołane w treści wniosku wstępnego, nie przekroczył swoich uprawnień, ani tym bardziej nie dopuścił się niedopełnienia swoich obowiązków. Omawiana przesłanka przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. nie została zatem zrealizowana.

Wobec powyższego ustalenia, badanie realizacji pozostałych przesłanek przestępstwa z art. 231 § 1 k.k. jest bezprzedmiotowe. Postępowanie w zakresie zarzutu z punktu 3 wniosku wstępnego wobec Jarosława Kaczyńskiego powinno zostać umorzone wobec stwierdzenia, że nie popełnił on zarzucanego mu przestępstwa (art. 322 § 1 k.p.k. w zw. z art. 18 ust. 2 ustawy o Trybunale Stanu).

Ze wszystkich powyższych względów przyjęcie przez Komisję Odpowiedzialności Konstytucyjnej Sejmu RP sprawozdania wraz z wnioskiem o umorzenie postępowania wobec Jarosława Kaczyńskiego stało się uzasadnione i konieczne, dlatego też Komisja wnosi o podjęcie przez Sejm stosownej uchwały w tym zakresie.

WNIOSEK MNIEJSZOŚCI

do Sprawozdania Komisji Odpowiedzialności Konstytucyjnej
z prac nad wnioskiem wstępnym o pociągnięcie do odpowiedzialności konstytucyjnej
przed Trybunałem Stanu
byłego Prezesa Rady Ministrów Jarosława Kaczyńskiego

Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej po rozpatrzeniu wniosku zwraca się do Wysokiego Sejmu o pociągnięcie do odpowiedzialności konstytucyjnej i karnej przed Trybunałem Stanu, byłego członka Rady Ministrów, Pana Jarosława Kaczyńskiego, urodzonego 18 czerwca 1949 roku w Warszawie, obywatelstwa polskiego, pełniącego w okresie od 10 lipca 2006 roku do 16 listopada 2007 roku funkcję Prezesa Rady Ministrów, zarzucając mu, iż:

1) w dniu 11 września 2006 r. w Warszawie, działając w celu uniemożliwienia działalności politycznej i społecznej przeciwników politycznych partii Prawo i Sprawiedliwość poprzez usiłowanie wykazania, iż w polskim życiu politycznym, społecznym i gospodarczym funkcjonuje rzekoma sieć powiązań polityczno-biznesowo-towarzyskich o charakterze przestępczym (tzw. „układ"), wydał Zarządzenie nr 138 w sprawie Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej, nadające Ministrowi Sprawiedliwości-Prokuratorowi Generalnemu uprawnienia zwierzchnie względem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komendanta Głównego Policji, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, polegające na żądaniu udzielenia informacji o podejmowanych działaniach i wydawaniu powyższym organom wiążących poleceń, co stanowi naruszenie art. 2, art. 7 i art. 149 ust. 1 zdanie 2 Konstytucji RP, art. 34 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. 2003, Nr 24, poz. 199 ze zm.), art. 24 ust. 1, art. 29 ust. 1 i 4 oraz art. 36 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. Nr 65, poz. 437 ze zm.);
2) w dniu 19 kwietnia 2007 r. w Warszawie, działając w celu uniemożliwienia działalności politycznej i społecznej przeciwników politycznych partii Prawo i Sprawiedliwość poprzez usiłowanie wykazania, iż w polskim życiu politycznym, społecznym i gospodarczym funkcjonuje rzekoma sieć powiązań polityczno-biznesowo-towarzyskich o charakterze przestępczym (tzw. „układ"), wydał Zarządzenie nr 40 w sprawie Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Kryminalnej, nadające Ministrowi Sprawiedliwości-Prokuratorowi

Generalnemu uprawnienia zwierzchnie względem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komendanta Głównego Policji, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, polegające na żądaniu udzielenia informacji o podejmowanych działaniach i wydawaniu powyższym organom wiążących poleceń, co stanowi naruszenie art. 2, art. 7 i art. 149 ust. 1 zdanie 2 Konstytucji RP, art. 34 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. 2003, Nr 24, poz. 199 ze zm.), art. 24 ust. 1, art. 29 ust. 1 i 4 oraz art. 36 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. Nr 65, poz. 437 ze zm.);

3) w dniu 26 lutego 2007 r. oraz 27 marca 2007 r., w budynku Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, nie dopełnił obowiązków jako Prezes Rady Ministrów w ten sposób, iż inicjował oraz brał udział w nieformalnych spotkaniach z udziałem funkcjonariuszy publicznych podległych Ministrowi Sprawiedliwości – Prokuratorowi Generalnemu oraz przedstawicieli kierownictwa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Centralnego Biura Antykorupcyjnego, w toku których zapadały decyzje procesowe w sprawach prowadzonych przez właściwe jednostki Prokuratury z pominięciem prokuratorów prowadzących postępowania przygotowawcze w tych sprawach, a zatem z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, przepisów Kodeksu postępowania karnego oraz art. 5 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów, działając na szkodę interesu publicznego w postaci dobra wymiaru sprawiedliwości oraz prawidłowości toku postępowania karnego w sprawie V Ds. 25/06, a zatem popełnił czyn, o którym mowa w art. 231 § 1 Kodeksu karnego,

UZASADNIENIE

Ad 1 i 2

Jarosław Kaczyński pełniąc urząd Prezesa Rady Ministrów wydał w dniu 11 września 2006 r. Zarządzenie nr 138 w sprawie Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej. W skład zespołu powołano przedstawiciela Ministra Sprawiedliwości jako przewodniczącego, oraz członków – przedstawicieli: Ministra – członka Rady Ministrów Zbigniewa Wassermanna, Prokuratora Krajowego, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministra Finansów, Komendanta Głównego Policji,

Komendanta Głównego Straży Granicznej, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, a także jako sekretarza – osobę wyznaczoną przez Ministra Sprawiedliwości.

Następnie w dniu 19 kwietnia 2007 r. Jarosław Kaczyński wydał Zarządzenie Prezesa Rady Ministrów nr 40 w sprawie Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Kryminalnej. W skład zespołu powołano Ministra Sprawiedliwości jako przewodniczącego, oraz członków: Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Komendanta Głównego Policji, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a także jako sekretarza – osobę wyznaczoną przez Ministra Sprawiedliwości.

Oba zespoły określono jako organy pomocnicze Rady Ministrów. Ponadto w powyższych Zarządzeniach przyznano Ministrowi Sprawiedliwości-Prokuratorowi Generalnemu uprawnienie do powierzania poszczególnym członkom Zespołu wykonania określonych prac, niezbędnych do realizacji jego zadań. Zobowiązano też organy administracji rządowej, w zakresie określającym zadania Zespołu, do współdziałania oraz udzielania Zespołowi pomocy przy realizacji jego zadań. Nadto w Zarządzeniu nr 40 przyznano przewodniczącemu Zespołu – Ministrowi Sprawiedliwości prawo do żądania informacji od członków Zespołu.

Jako podstawę prawną wydania ww. Zarządzeń wskazano art. 12 ust. 1 pkt 3 i ust. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. 2003, Nr 24, poz. 199 ze zm.). Przepis ten stanowi, że Prezes Rady Ministrów, z własnej inicjatywy lub na wniosek członka Rady Ministrów, może, w drodze zarządzenia, tworzyć organy pomocnicze Rady Ministrów lub Prezesa Rady Ministrów, a w szczególności rady i zespoły opiniodawcze lub doradcze w sprawach należących do zadań i kompetencji Rady Ministrów lub Prezesa Rady Ministrów. Dokonując wykładni ww. przepisu należy wskazać, że przyznaje on Prezesowi Rady Ministrów uprawnienie do tworzenia m.in. zespołów jako organów o charakterze opiniodawczym lub doradczym, mającym pełnić funkcje pomocnicze Rady Ministrów lub Prezesa Rady Ministrów. Przepis ten ściśle określa zatem zakres działania zespołu powołanego przez Prezesa Rady Ministrów i tym samym wyznacza granice jego funkcjonowania. Ograniczają się one wyłącznie do działań o charakterze opiniodawczym lub doradczym. Powyższa norma nakazuje więc Prezesowi Rady Ministrów przy powoływaniu zespołu, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 3 ustawy o Radzie Ministrów, określenie jego struktury i zakresu uprawnień w sposób, który nie będzie wykraczał poza ramy wyznaczone w ww. przepisie.

Dokonując analizy struktury i zakresu kompetencji Zespołów powołanych ww. Zarządzeniami Prezesa Rady Ministrów Jarosława Kaczyńskiego, należy podnieść, iż art. 12 ust. 1 pkt 3 ustawy o Radzie Ministrów nie pozwala na powołanie Zespołów o takim zakresie uprawnień. W pierwszej kolejności należy wskazać, że zakres uprawnień przyznanych obu Zespołom wykraczał poza ramy określone w powyższym przepisie. Zespoły te miały bowiem za zadanie m.in.: koordynowanie (i zlecanie – w przypadku Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Kryminalnej) działań podejmowanych przez właściwe organy administracji rządowej mających na celu zwiększenie efektywności w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej i kryminalnej, monitorowanie i analizowanie nowych zjawisk w zakresie przestępczości zorganizowanej i kryminalnej oraz opracowywanie metod skutecznego przeciwdziałania tym zjawiskom. Tak sformułowany zakres zadań pozwalał na podejmowanie czynności wpływających na działania organów administracji rządowej. W sposób oczywisty działania takie nie mogą zostać zaliczone do czynności o charakterze opiniodawczo-doradczym, o których mówi art. 12 ust. 1 pkt 3 ustawy o Radzie Ministrów. Uprawnienie polegające na koordynowaniu i zlecaniu działań podejmowanych przez właściwe organy administracji rządowej, mających na celu zwiększenie efektywności w zakresie zwalczania przestępczości kryminalnej, nie posiada cech opiniodawczych lub doradczych, lecz upoważnia do konkretnych działań władczych wobec organów administracji rządowej.

Wobec powyższego należy stwierdzić, że Zarządzenia Prezesa Rady Ministrów Jarosława Kaczyńskiego nr 138 z dnia 11 września 2006 r. i nr 40 z dnia 19 kwietnia 2007 r., zostały wydane bez podstawy prawnej. Bowiem żaden przepis prawa nie pozwalał i nie pozwala Prezesowi Rady Ministrów na powołanie ww. Zespołów o przedstawionym powyżej zakresie uprawnień.

Ponadto należy zwrócić uwagę na uprawnienia jakie ww. Zarządzenia przyznawały Ministrowi Sprawiedliwości-Prokuratorowi Generalnemu. W tym kontekście warto przeanalizować konstytucyjne usytuowanie ministra kierującego określonym działem administracji rządowej (tzw. ministra konstytucyjnego). Zgodnie z treścią art. 149 ust. Konstytucji RP ministrowie kierują określonymi działami administracji rządowej lub wypełniają zadania wyznaczone im przez Prezesa Rady Ministrów. Zakres działania ministra kierującego działem administracji rządowej określają ustawy. Wskazani w tym przepisie ministrowie, kierują określonymi działami administracji rządowej. Urząd ich tworzony jest w drodze ustawy, która zarazem wskazuje zakres działania ministra. Z uwagi na ich rolę i zadania wynikające z ustawy ministrowie ci, zwani ministrami resortowymi, mają prawo

wydawania aktów prawnych w postaci rozporządzeń. Są zatem upoważnieni do stanowienia prawa na podstawie ustawy i w celu jej wykonania [vide: W. Skrzydło, Komentarz do Konstytucji RP, Zakamycze, 2002].

Definiując zakres i zasady działania ministrów, należy przede wszystkim podnieść, że zgodnie z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. 2003, Nr 24, poz. 199 ze zm.), minister kieruje, nadzoruje i kontroluje działalność podporządkowanych organów, urzędów i jednostek. W szczególności w tym zakresie: tworzy i likwiduje jednostki organizacyjne, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej; powołuje i odwołuje kierowników jednostek organizacyjnych, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Ustęp 2 powyższego przepisu stanowi, że minister nadzoruje i kontroluje działalność organów i jednostek, w stosunku do których uzyskał uprawnienia nadzorcze na podstawie przepisów ustawowych - na zasadach określonych w tych przepisach. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

Ustawodawca dokonał klasyfikacji działów administracji rządowej, w ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. Nr 65, poz. 437, ze zm.). Dział sprawiedliwość obejmuje sprawy: sądownictwa, prokuratury, notariatu, adwokatury i radców prawnych, w zakresie wynikającym z przepisów odrębnych, wykonywania kar oraz środków wychowawczych i środka poprawczego orzeczonego przez sądy oraz sprawy pomocy postpenitencjarnej (art. 24 ust. 1 ustawy o działach administracji rządowej). Natomiast dział sprawy wewnętrzne obejmuje sprawy: ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, ochrony granicy państwa, kontroli ruchu granicznego i cudzoziemców, obywatelstwa, obrony cywilnej, ochrony przeciwpożarowej, przeciwdziałania skutkom klęsk żywiołowych i innych podobnych zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu powszechnemu. Minister właściwy do spraw wewnętrznych sprawuje nadzór nad działalnością Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Obrony Cywilnej Kraju. (art. 29 ust. 1 i 4 ustawy o działach administracji rządowej).

Powyższe przepisy prawa regulujące zakres i działania poszczególnych ministrów, oparte są na generalnej normie wynikającej z art. 2 Konstytucji RP, stanowiącego iż Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej. Przepis ten wyraża wolę, aby państwo było rządzone prawem, by prawo stało ponad państwem, było wytyczną działania dla niego i dla społeczeństwa. Wynika stąd i najwyższa ranga Konstytucji w systemie źródeł prawa i rola ustawy uchwalanej wszak przez parlament, jej priorytet w tworzeniu porządku prawnego w państwie. W demokratycznym państwie prawnym byt organu państwowego opiera się na prawie, które

określa zarazem kompetencje tego organu i wyznacza granice jego działalności [vide: W. Skrzydło, Komentarz do Konstytucji RP, Zakamycze, 2002]. Z powyższej zasady demokratycznego państwa prawnego, wypływa norma określona w art. 7 Konstytucji RP, zgodnie z którą organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. W państwie demokratycznym, w którym rządzi prawo, organy władzy publicznej mogą powstać tylko na podstawie prawnej, a normy prawne muszą określać ich kompetencje, zadania i tryb postępowania, wyznaczając tym samym granice ich aktywności. Organy te mogą działać tylko w tych granicach. O ile jednostka ma swobodę działania zgodnie z zasadą, że co nie jest wyraźnie zabronione przez prawo, jest dozwolone, to organy władzy publicznej mogą działać tylko tam i o tyle, o ile prawo je do tego upoważnia, przy czym obywatel może zawsze domagać się podania podstawy prawnej, na jakiej organ podjął konkretną działalność [vide: W. Skrzydło, Komentarz do Konstytucji RP, Zakamycze, 2002].
Mając powyższe na względzie, należy stwierdzić, że Jarosław Kaczyński wydając Zarządzenia: nr 138 z dnia 11 września 2006 r. sprawie Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej oraz nr 40 z dnia 19 kwietnia 2007 r. sprawie Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Kryminalnej, doprowadził do ustanowienia wyższej pozycji prawnej Ministra Sprawiedliwości Zbigniewa Ziobro w stosunku do innych ministrów konstytucyjnych i podległych im służb. Ministrowi Sprawiedliwości przyznano bowiem na podstawie ww. Zarządzeń Prezesa Rady Ministrów m.in. uprawnienie polegające na żądaniu udzielania informacji o czynnościach podejmowanych przez podmioty, których przedstawiciele wchodzili w skład Zespołów i wydawania powyższym organom wiążących poleceń. W wyniku działań Jarosława Kaczyńskiego, polegających na wydaniu ww. Zarządzeń Zbigniew Ziobro jako Minister Sprawiedliwości sprawował de facto kontrolę nad działaniami organów administracji rządowej odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego. W tym kontekście na uwagę zasługują zeznania świadka Janusza Kaczmarka złożone przed sejmową Komisją Śledczą do zbadania okoliczności tragicznej śmierci byłej posłanki Barbary Blidy, który stwierdził, iż na skutek wydania ww. Zarządzeń Jarosław Kaczyński spowodował stworzenie superministra, któremu podlegały wszystkie służby łącznie z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji. Spowodowało to również podporządkowanie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (urzędu sprawowanego wówczas przez Janusza Kaczmarka) Ministrowi Sprawiedliwości-Prokuratorowi Generalnemu Zbigniewowi Ziobro, przy czym stało się to na wyraźne polecenie Prezesa Rady Ministrów Jarosława Kaczyńskiego. Podobnie skutki wydania przez Jarosława Kaczyńskiego ww. Zarządzeń określił świadek Jarosław

Marzec (pełniący wówczas funkcję Dyrektora Centralnego Biura Śledczego Komendy Głównej Policji), składając zeznania przed sejmową Komisją Śledczą do zbadania okoliczności tragicznej śmierci byłej posłanki Barbary Blidy. Świadek ten zeznał, iż można interpretować to w ten sposób, że Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji podlegał Ministrowi Sprawiedliwości Zbigniewowi Ziobrze.

Przechodząc do analizy przytoczonych powyżej przepisów, w kontekście odpowiedzialności konstytucyjnej Jarosława Kaczyńskiego jako Prezesa Rady Ministrów, trzeba wskazać, iż podjęcie działań, w ramach sprawowanego urzędu, które wykraczałyby poza uprawnienia, o których mowa w ww. przepisach, należy traktować jako naruszenie przepisów Konstytucji RP i ustaw, tj. delikt konstytucyjny. Spełnione bowiem zostały równocześnie dwie przesłanki, warunkujące pociągnięcie ówczesnego Prezesa Rady Ministrów do odpowiedzialności konstytucyjnej. Po pierwsze, jak już wskazano, doszło do naruszenia zarówno przepisów Konstytucji RP (art. 2, art. 7, art. 149 ust. 1 zdanie 2), jak i ustaw (art. 34 ust. 1 i 2 ustawy o Radzie Ministrów, art. 24 ust. 1, art. 29 ust. 1 i 4, art. 36 ustawy o działach administracji rządowej). Po drugie popełnienie ww. czynów było związane z wykonywaniem urzędu Prezesa Rady Ministrów i z naruszeniem prawa tj. wykroczeniem poza przyznane Prezesowi Rady Ministrów kompetencje. W tym miejscu należy wskazać, że art. 93 ust. 2 Konstytucji RP wymaga, aby zarządzenia Prezesa Rady Ministrów były wydawane tylko na podstawie ustawy. Natomiast, jak już podniesiono, żaden z obowiązujących przepisów ustaw w tym Konstytucji RP nie przyznawał i nie przyznaje Prezesowi Rady Ministrów uprawnienia do wydania powyższych Zarządzeń, a w sytuacji, gdy przepisy prawa nie przyznają organowi państwowemu kompetencji prawotwórczej, to kompetencji tej nie wolno domniemywać. Podstawa prawna zarządzeń powinna mieć postać takiego przepisu ustawy, który jest należycie wyodrębniony (oznaczony jednostką systematyzacyjną) oraz materię, podlegającą uregulowaniu, a należącą – co do istoty – do zakresu przedmiotowego aktów wewnętrznie obowiązujących. Z punktu widzenia konstytucyjnej kontroli zarządzeń przez Trybunał Konstytucyjny wszystkie te elementy objęte powinny być formalną kontrolą norm [vide: K. Działocha, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej Komentarz, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2001].

Nie bez znaczenia pozostaje także fakt, że motywem działania Jarosława Kaczyńskiego jako Prezesa Rady Ministrów, w wyniku którego zostały wydane ww. Zarządzenia, było uniemożliwienie działalności politycznej i zawodowej przeciwników politycznych partii Prawo i Sprawiedliwość poprzez usiłowanie wykazania, iż w polskim życiu politycznym, społecznym i gospodarczym funkcjonuje rzekoma sieć powiązań polityczno-biznesowo-

towarzyskich o charakterze przestępczym (tzw. „układ"). W tym celu działania organów państwa nastawione były na znalezienie „układu" albo „walkę z układem".
„Układ" to według wypowiedzi Jarosława Kaczyńskiego „czworokąt składający się z części służb specjalnych, części środowisk przestępczych, części polityków i części środowisk biznesowych" (wystąpienie sejmowe Jarosława Kaczyńskiego z dnia 10 listopada 2005 roku). Nadrzędny cel w postaci walki z tak zdefiniowanym „układem", spowodował wydanie przez Jarosława Kaczyńskiego ww. Zarządzeń, bez podstawy prawnej, wskutek czego Minister Sprawiedliwości-Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro został wyposażony w szereg uprawnień władczych nie tylko w stosunku do organów administracji państwowej niepodlegających Ministrowi Sprawiedliwości-Prokuratorowi Generalnemu, ale również w stosunku do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, który został mu podporządkowany.

Ad. 3

Prezes Rady Ministrów Jarosław Kaczyński co najmniej w dniu 26 lutego 2007 roku oraz 27 marca 2007 roku, działając jako Prezes Rady Ministrów, zorganizował nieformalne posiedzenia w budynku Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, podczas których podejmowane były nieformalnie decyzje procesowe zastrzeżone dla prokuratorów i szefów jednostek organizacyjnych Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Ponadto podczas tych spotkań przekazywane były pomiędzy ich uczestnikami informacje niejawne z naruszeniem przepisów obowiązującego prawa. Z ustaleń Sejmowej Komisji Śledczej do zbadania okoliczności tragicznej śmierci byłej posłanki Barbary Blidy wyżej wymienione naruszenia prawa miały miejsce co najmniej w odniesieniu do działań operacyjno-rozpoznawczych Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w sprawie prowadzonej przez Prokuraturę Okręgową w Katowicach (sygn.. V Ds. 25/06).

Uczestnikami wyżej wymienionych spotkań byli: Prezes Rady Ministrów Jarosław Kaczyński, Minister Sprawiedliwości-Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji Janusz Kaczmarek, Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego Mariusz Kamiński, Komendant Główny Policji Konrad Kornatowski, Zastępca Prokuratora Generalnego Tomasz Szałek, a w spotkaniu z dnia 26 lutego także Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego Bogdan Święczkowski.

Podczas spotkania w dniu 26 lutego 2007 roku Zbigniew Ziobro, a następnie Bogdan Święczkowski, przedstawili Prezesowi Rady Ministrów szczegóły postępowania prowadzonego przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego w sprawie o sygn. V Ds. 25/06.

Po tym jak Bogdan Święczkowski stwierdził, iż postępowanie obejmuje byłych członków władz państwowych i polityków konkurencyjnej w stosunku do PiS partii takich jak Barbara Blida, Wacław Martyniuk, Krzysztof Janik, Jacek Piechota, Leszek Miller, a także nieprawidłowości przy kampanii wyborczej kandydata na Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego, a część uczestników spotkania wyraziła swoje wątpliwości co wiarygodności kluczowych świadków w tej sprawie, Prezes Rady Ministrów Jarosław Kaczyński stwierdził, iż jeśli dowody w sprawie są „stalowe" to Barbarę Blidę trzeba „zamknąć".

Podczas spotkania w dniu 27 marca 2007 roku, które odbyło się na kilka dni przed tzw. „realizacją" w sprawie V Ds. 25/06, Bogdan Święczkowski poinformował zebranych, iż w ciągu kilku dni zostaną postawione zarzuty w sprawie. Prezes Rady Ministrów Jarosław Kaczyński wskazał wtedy, aby przy wykonywaniu czynności z udziałem osób, którym mają być postawione zarzuty uwzględnić ich status społeczny oraz aby charakter środków przymusu był adekwatny do okoliczności.

Wyżej wskazane spotkania zostały zorganizowane przez Jarosława Kaczyńskiego działającego jako Prezes Rady Ministrów, a więc przez funkcjonariusza publicznego, o którym mowa w art. 115 §13 kk. Kompetencje Prezesa Rady Ministrów wynikają zarówno z przepisów Konstytucji RP jak i przepisów ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów. Zgodnie z art. 5 ustawy o Radzie Ministrów, Prezes Rady Ministrów w celu wykonania zadań i kompetencji określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i ustawach może żądać informacji, dokumentów i sprawozdań okresowych lub dotyczących poszczególnej sprawy albo rodzaju spraw od ministra lub kierownika urzędu centralnego, a także zwoływać posiedzenia, z udziałem właściwych ministrów lub kierowników urzędów centralnych, jednakże żaden przepis Konstytucji RP jak i ustawy nie daje mu prawa wydawania decyzji w zakresie czynności procesowych w sprawach karnych prowadzonych przez prokuraturę. Wydanie przez niego dyspozycji „zamknięcia" Barbary Blidy oznaczało polecenie wykonania czynności zatrzymania przez co naruszyło przepisy ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (brzmienie z lutego-marca 2007 roku), w szczególności art. 8 ust. 1 tej ustawy, zgodnie z którym prokurator prowadzący postępowanie przy wykonywaniu czynności określonych w ustawach jest niezależny oraz art. 17, z którego wynika, iż Prezes Rady Ministrów nie jest podmiotem tworzącym prokuraturę i nie może w związku z tym wykonywać żadnych czynności zastrzeżonych dla prokuratorów wszelkich szczebli. Wskazać ponadto należy, iż takie działanie Jarosława Kaczyńskiego naruszało interes władz państwowych, w szczególności prokuratury albowiem decyzje co do czynności

procesowych zapadały na szczeblu politycznym, a nie były poparte względami procesowymi. Jarosław Kaczyński działał w tym zakresie z pełną świadomością celu i dalszych skutków swojego działania, zarówno prawnoprocesowych jak i politycznych, w związku z czym działanie to miało charakter umyślny i działał on w zamiarze bezpośrednim. Tym samym zostały spełnione wszelkie znamiona czynu z art. 231 §1 kk.

Dowód: *Sprawozdanie Komisji Śledczej do zbadania okoliczności tragicznej śmierci byłej posłanki Barbary Blidy*

Komisja wnosi o wezwanie przed Trybunał Stanu następujących świadków:

1. Janusza Kaczmarka-ówczesnego Prokuratora Krajowego, a później Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji – na okoliczność powołania i funkcjonowania Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej oraz Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Kryminalnej oraz roli jaką w ww. Zespołach pełnił ówczesny Minister Sprawiedliwości- Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro, a także charakteru i treści nieformalnych spotkań organizowanych przez Jarosława Kaczyńskiego, o których mowa w zarzucie opisanym w punkcie 3 niniejszego wniosku;
2. Konrada Kornatowskiego-ówczesnego Komendanta Głównego Policji – na okoliczność powołania i funkcjonowania Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej oraz Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Kryminalnej oraz roli jaką w ww. Zespołach pełnił ówczesny Minister Sprawiedliwości- Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro, a także charakteru i treści nieformalnych spotkań organizowanych przez Jarosława Kaczyńskiego, o których mowa w zarzucie opisanym w punkcie 3 niniejszego wniosku;
3. Jarosława Marca- ówczesnego szefa Centralnego Biura Śledczego – na okoliczność powołania i funkcjonowania Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej oraz Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Kryminalnej oraz roli jaką w ww. Zespołach pełnił ówczesny Minister Sprawiedliwości- Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro;
4. Romana Giertycha- ówczesnego wicepremiera i Ministra Edukacji Narodowej – na okoliczność powołania i funkcjonowania Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej oraz Międzyresortowego Zespołu do

Spraw Zwalczania Przestępczości Kryminalnej oraz roli jaką w ww. Zespołach pełnił ówczesny Minister Sprawiedliwości- Prokurator Generalny Zbigniew Ziobro.

Jednocześnie wnosimy o ustalenie adresów ww. świadków poprzez wystąpienie do Centrum Personalizacji Dokumentów MSW Wydziału Udostępniania Danych.

Wykaz pozostałych dowodów:

1. Zarządzenie Prezesa Rady Ministrów nr 138 w sprawie Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Zorganizowanej z 11 września 2006 r.
2. Zarządzenie Prezesa Rady Ministrów nr 40 w sprawie Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczania Przestępczości Kryminalnej z 19 kwietnia 2007 r.
3. Protokoły przesłuchań Janusza Kaczmarka w postępowaniu V Ds. 62/07 Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze *(materiał niejawny)*
4. Protokół przesłuchania Konrada Kornatowskiego w postępowaniu V Ds. 62/07 Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze (materiał niejawny)
5. Protokół przesłuchania Jarosława Marca postępowaniu V Ds. 62/07 Prokuratury Okręgowej w Zielonej Górze *(materiał niejawny)*
6. Protokół przesłuchania Janusza Kaczmarka przed Komisją ds. Służb Specjalnych Sejmu RP V Kadencji *(materiał niejawny)*
7. Protokół przesłuchania Konrada Kornatowskiego przed Komisją ds. Służb Specjalnych Sejmu RP V Kadencji *(materiał niejawny)*
8. Protokół przesłuchania Janusza Kaczmarka przed Komisją Śledczą ds. nielegalnego wywierania wpływu przez członków Rady Ministrów, Komendanta Głównego Policji, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, na funkcjonariuszy Policji, Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, prokuratorów i osoby pełniące funkcje w organach wymiaru sprawiedliwości w celu wymuszenia przekroczenia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków *(część jawna i niejawna)*
9. Protokół przesłuchania Konrada Kornatowskiego przed Komisją Śledczą ds. nielegalnego wywierania wpływu przez członków Rady Ministrów, Komendanta Głównego Policji, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, na funkcjonariuszy Policji, Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, prokuratorów i

osoby pełniące funkcje w organach wymiaru sprawiedliwości w celu wymuszenia przekroczenia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków *(część jawna i niejawna)*

10. Protokół przesłuchania Janusza Kaczmarka przed Komisją Śledczą do zbadania okoliczności tragicznej śmierci byłej posłanki Barbary Blidy *(część jawna i niejawna)*
11. Protokół przesłuchania Konrada Kornatowskiego przed Komisją Śledczą do zbadania okoliczności tragicznej śmierci byłej posłanki Barbary Blidy *(część jawna i niejawna)*
12. Sprawozdanie Komisji Śledczej do zbadania okoliczności tragicznej śmierci byłej posłanki Barbary Blidy *(druk nr 4553 Sejm RP VI Kadencji)*
13. Sprawozdanie Komisji Śledczej ds. nielegalnego wywierania wpływu przez członków Rady Ministrów, Komendanta Głównego Policji, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, na funkcjonariuszy Policji, Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, prokuratorów i osoby pełniące funkcje w organach wymiaru sprawiedliwości w celu wymuszenia przekroczenia uprawnień lub niedopełnienia obowiązków w związku z postępowaniami karnymi oraz czynnościami operacyjno-rozpoznawczymi w sprawach z udziałem lub przeciwko członkom Rady Ministrów, posłom na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej i dziennikarzom, w okresie od 31 października 2005 roku do 16 listopada 2007 *(druk nr 4642 Sejm RP VI Kadencji)*

Robert Kropiwnicki

Iwona Śledzińska-Katarasińska

Zdzisław Gawlik